Vyučovanie vlastivedy podľa iŠVP

Otázky môžete klásť priebežne.

Čo vieme o Vlastivede

- iŠVP *(Vzdelávacia oblasť: Človek a spoločnosť – ISCED 1, 2015)* **stanovuje výkony** a **obsah vyučovacieho predmetu Vlastiveda.**

- Vlastivedné – motivačné poznávanie začína v 1. a 2. ročníku **(prvouka)** spoznávaním okolia školy a bydliska a postojmi k spoločnosti, pokračuje v 3. ročníku a končí vo 4. ročníku.

Charakteristika predmetu VLASTIVEDA

3. ROČNÍK

- **poznávanie**, **pozorovanie** a **hodnotenie** javov vo vlastnej obci v jednotlivých ročných obdobiach
- **vlastivedná vychádzka**

4. ROČNÍK

- **zážitkové spoznávanie** najvýznamnejších prvkov, častí regiónov
- práca **s mapami**, **s príbehmi** a **s ilustráciami**

Ciele predmetu VLASTIVEDA v treťom ročníku

Žiaci:

- skúmajú, bádajú, pozorujú v kraji, v ktorom žijú;
- orientujú sa v krajine pomocou svetových strán;
- používajú poznatky zo svojich pozorovaní a skúseností;
- rozlišujú primerane vzťahy a väzby prírodného a spoločenského charakteru vo svojej obci, doma i v škole.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/vlastiveda_pv_2014.pdf

Ciele predmetu VLASTIVEDA v štvrtom ročníku

Žiaci:

- porovnávajú jednotlivé oblasti Slovenska so svojou obcou;
- ukážu na mape vybrané pohoria, jaskyne, rieky, mestá a iné;
- vedia čítať mapu a rozprávať podľa ilustrácií a fotografií;
- porozprávajú o významných historických udalostiach a osobnostiach;
- prerozprávajú obsah povestí podľa výberu.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/vlastiveda_pv_2014.pdf

Pracovné učebnice

1. ročník

2. ročník

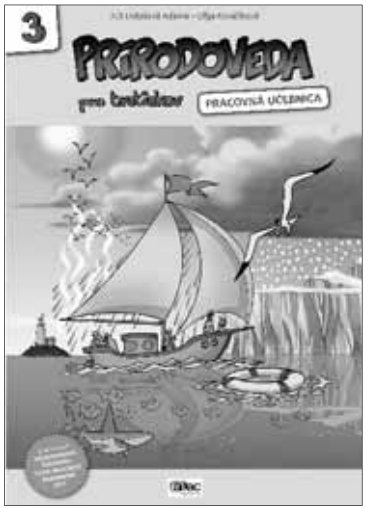

3. ročník

4. ročník

Pracovné učebnice

1. ročník

2. ročník

3. ročník

4. ročník

Pracovné učebnice

1. ročník

2. ročník

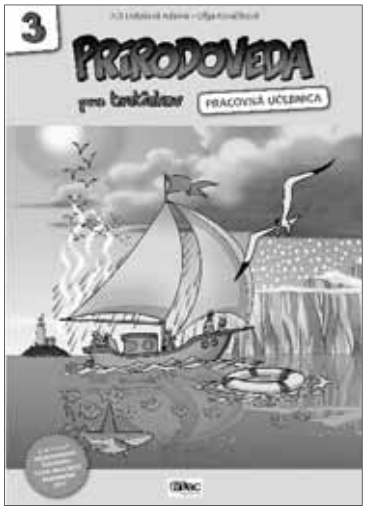

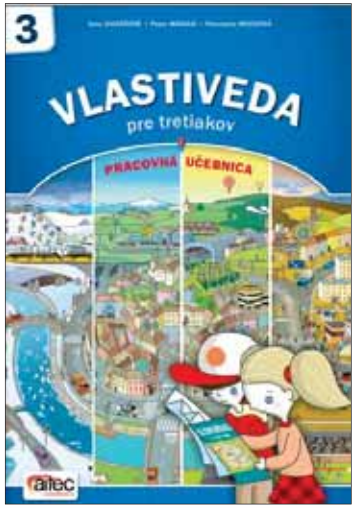

3. ročník

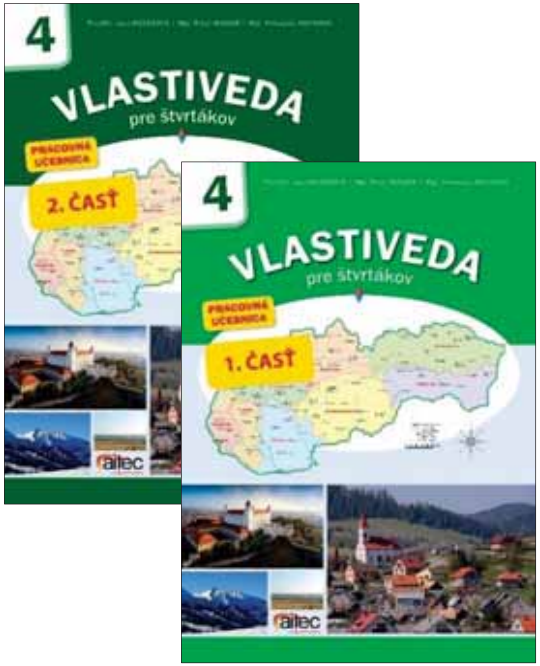

4. ročník

Vlastiveda pre tretiakov

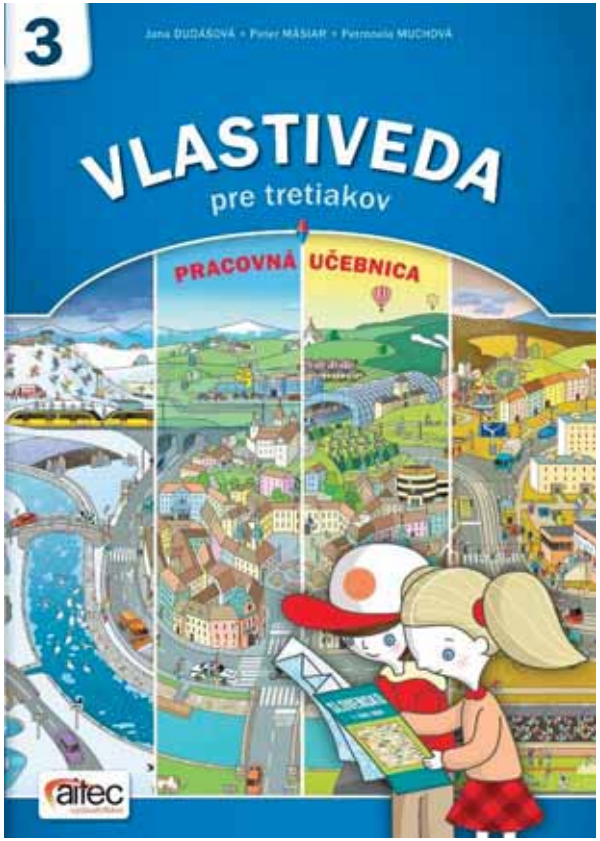

Vlastiveda pre tretiakov

Vlastiveda pre tretiakov

Vlastiveda pre tretiakov

Vlastiveda pre tretiakov

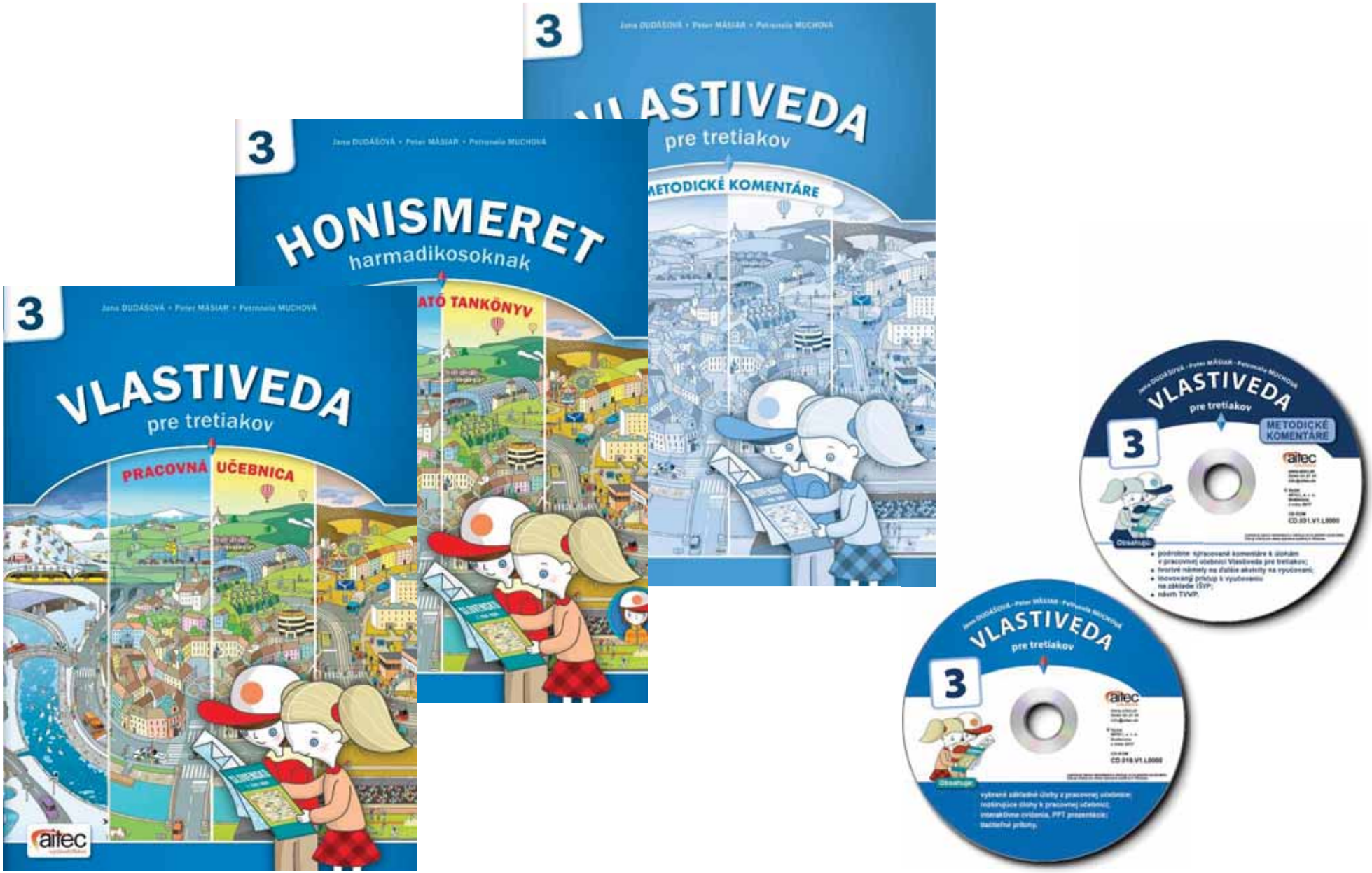

Vlastiveda pre štvrtákov

Vlastiveda pre štvrtákov

Vlastiveda pre štvrtákov

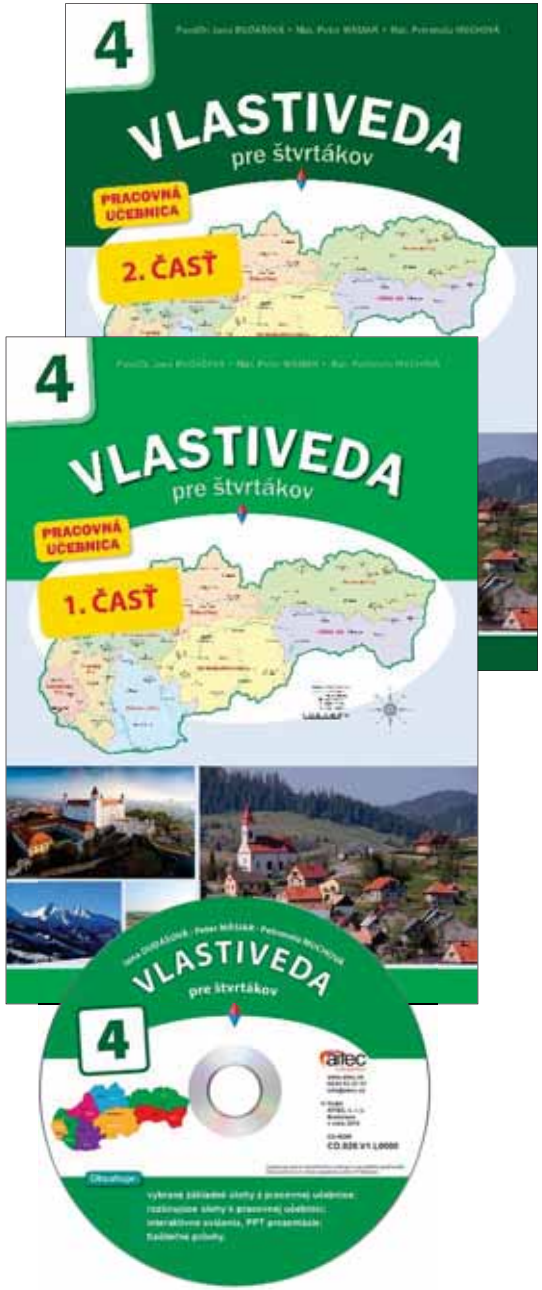

Vlastiveda pre štvrtákov

Vlastiveda pre štvrtákov

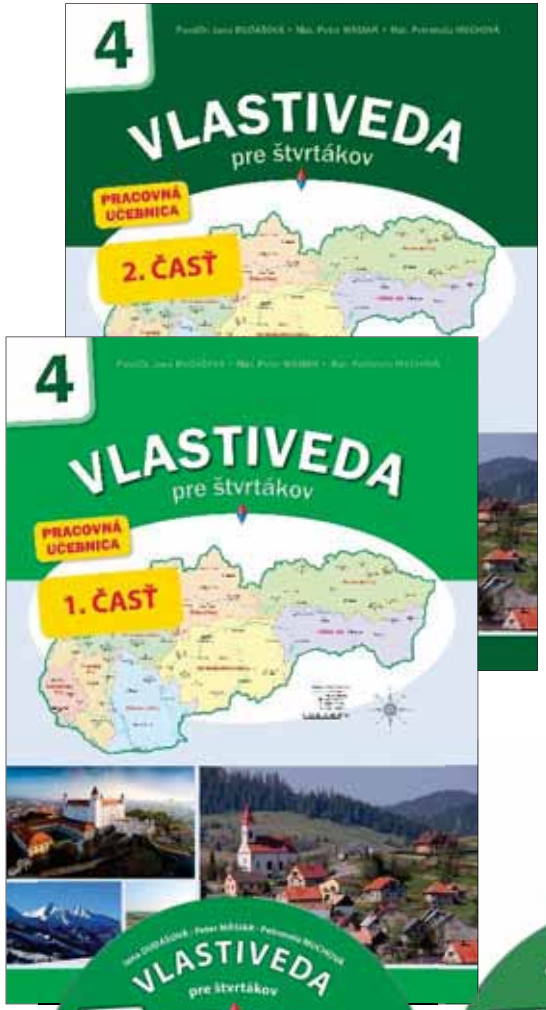

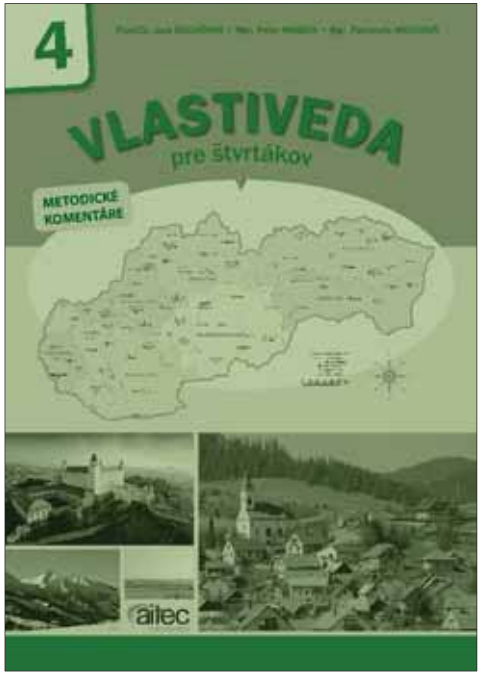

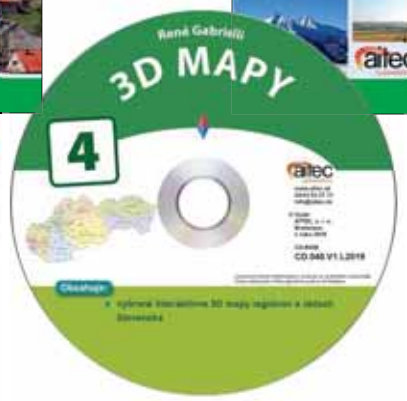

Vlastiveda pre štvrtákov

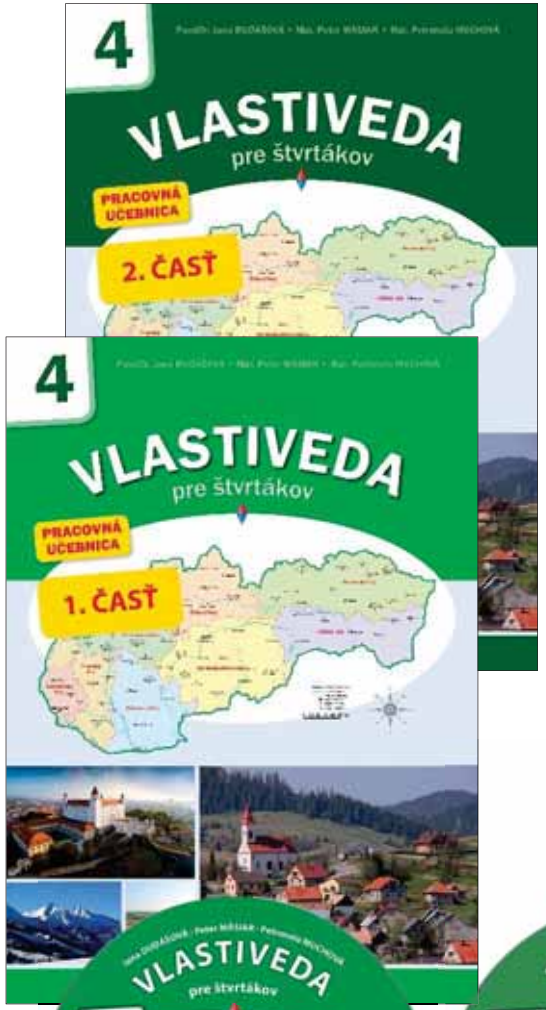

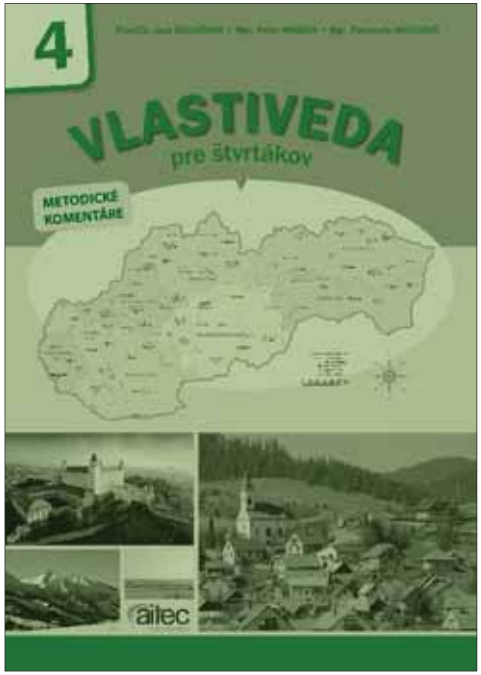

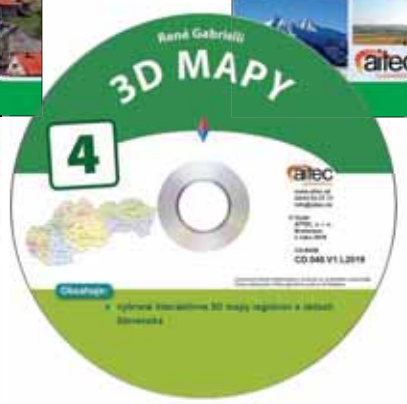

Vlastiveda pre štvrtákov

VLASTIVEDA– pracovné učebnice

- Spracované podľa iŠVP platného od septembra 2015.
- Plne spĺňajú požiadavky stanovené iŠVP.
- Kladú dôraz na splnenie cieľov a vzdelávacích štandardov.

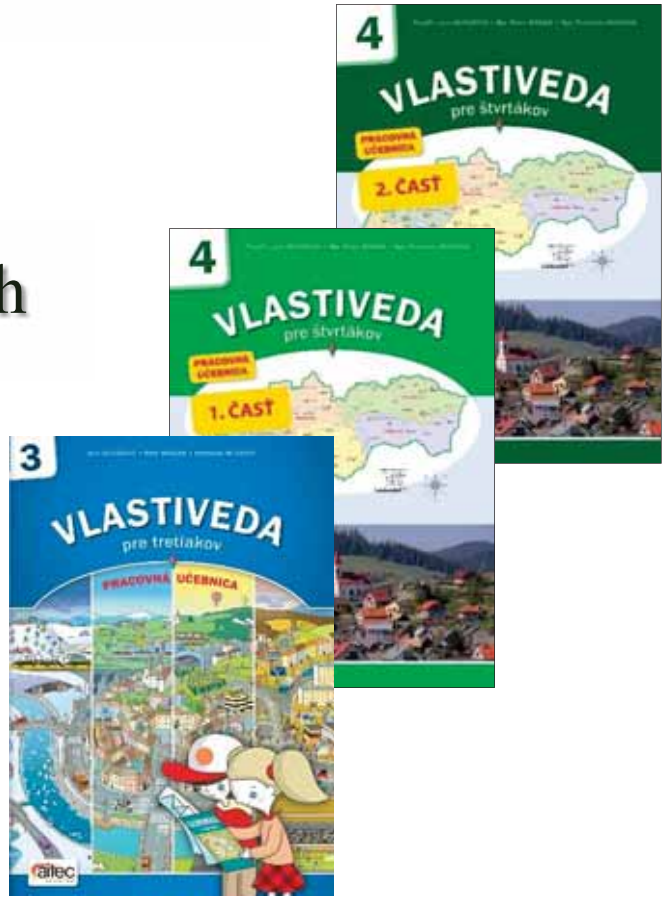

Výhody pracovných učebníc z Vlastivedy

- overené metódy vzdelávania,
- autori s dlhoročnou učiteľskou praxou,
- kombinácia učebnice a pracovného zošita,
- ľahká orientácia v pracovnej učebnici.

Výhody pracovných učebníc z Vlastivedy

- variabilné úlohy konvergentného a divergentného typu,
- rôznorodé námety na prácu,
- úlohy s medzi-predmetovým prepojením,
- práca s textom vedúca k samostatnej tvorbe poznámok.

Vlastiveda pre tretiakov

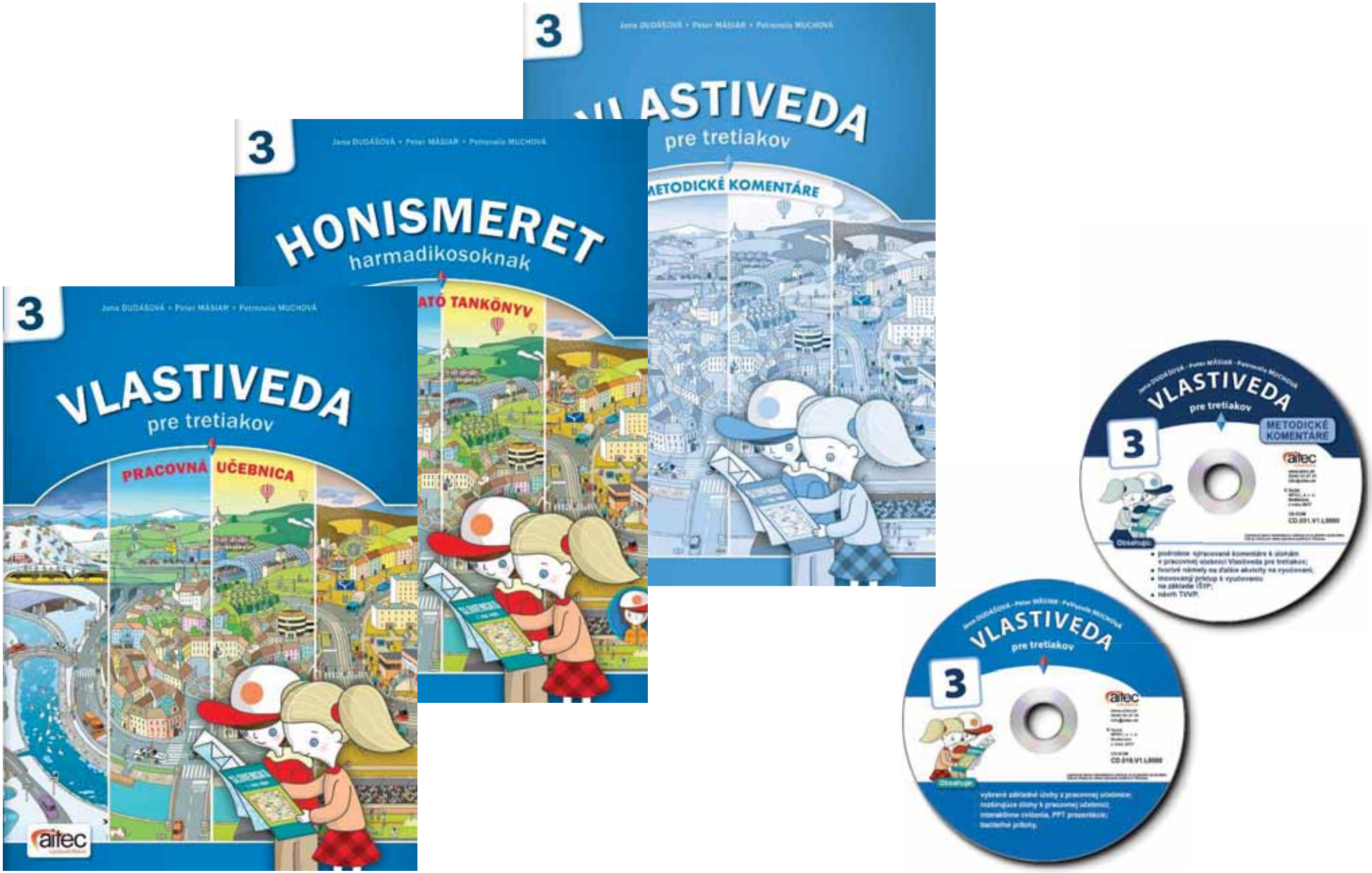

Jednotlivé kapitoly, ktoré napĺňajú vzdelávaciu oblasť

Človek a spoločnosť

Obec a jej okolie

Sviatočné dni v obci

Ročné obdobia v obci

Jednotlivé kapitoly, ktoré napĺňajú vzdelávaciu oblasť

Človek a spoločnosť

Obec a jej okolie	22
Sviatočné dni v obci	3
Ročné obdobia v obci	4

Doprava v obci

1 Porozmýšľaj a povedz, ktoré dopravné prostriedky poznáš.
2 Porozmýšľaj a povedz, ktoré dopravné prostriedky premávajú len v dedine alebo len v meste. So spolužiakmi diskutuj, prečo premávajú niektoré dopravné prostriedky len v meste.

Na prepravu ľudí a tovaru slúžia rôzne **dopravné prostriedky.** Tovar prepravujeme zväčša **nákladnou** dopravou. Ľudia sa prepravujú **osobnou dopravou** – **individuálnou** alebo **hromadnou.**

Osobná doprava

Individuálna doprava

Hromadná doprava

Nákladná doprava

V meste premávajú vozidlá **mestskej hromadnej dopravy (MHD)** – autobusy, trolejbusy a električky. Okrem **cestnej dopravy** v obciach a mimo obcí využívajú ľudia aj iné druhy dopravy – **železničnú, vodnú** a **leteckú.**

Vieš, že najvyššie položená železničná stanica Slovenska je stanica Štrbské Pleso?

3 Porozprávaj, ako sa prepravujú ľudia a tovar v obciach a mimo nich.
4 Svojim spolužiakom porozprávaj, ktoré dopravné prostriedky využívaš pri svojej preprave v obci a mimo nej.
5 Vysvetli, ako sa má cestovať hromadnou dopravou a čo o nej vieš.

Vyhľadaj na internete, v knihách alebo v encyklopédiách cestovné poriadky vlakov, MHD a iné. **Porozprávaj**, čo všetko sa môžeš z cestovného poriadku dozvedieť.

So spolužiakom si **vyberte** jeden druh dopravy a **vytvorte si** o ňom knihu/plagát. Svoju knihu/plagát **prezentujte** v triede.

Počas vychádzky **pozoruj**, ktoré dopravné prostriedky môžeš vidieť vo svojej obci. **Porozmýšľaj** a uveď výhody individuálnej a hromadnej dopravy.

1 V osemsmerovke vyhľadaj názvy dopravných prostriedkov. Riešenie tajničky doplň do otázky. Porozmýšľaj a pokús sa na ňu odpovedať.

E	S	P	S	U	B	O	T	U	A
L	N	U	A	K	R	O	N	O	P
E	O	Ó	B	I	C	Y	K	E	L
K	L	Ď	I	J	H	S	O	K	Ť
T	D	N	T	M	E	A	A	R	U
R	A	L	X	B	A	L	Ť	N	I
I	T	Č	E	X	V	K	O	Ý	E
Č	E	K	Í	N	Ľ	U	T	R	V
K	I	L	A	N	O	V	K	A	T
A	L	E	K	Y	C	O	T	O	M

AUTOBUS ←
VRTUĽNÍK ←
ELEKTRIČKA ↓
TROLEJBUS ↖
LOĎ ↘
SANE ↘
PONORKA ←
LANOVKA →
LIETADLO ↑
VÝŤAH ↖
VLAK ↗
BICYKEL →
MOTOCYKEL ←
PLŤ ↓
KAMIÓN ↖
ČLN ↑

Môže byť _____ v budúcnosti využívané na osobnú dopravu?

2 Na voľné miesto nalep cestovný lístok, ktorý sa použil/-a pri preprave v niektorom z dopravných prostriedkov. Napíš, čo všetko sa môžeš z tohto cestovného lístka dozvedieť.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Vlastné poznámky

Ľudia sa prepravujú _____ dopravou. Osobná doprava môže byť _____ alebo _____. Tovar prepravujeme zväčša _____ dopravou. Okrem cestnej dopravy v obciach a mimo obcí ľudia využívajú iné druhy dopravy: _____, _____ a _____.

(osobnou, nákladnou, hromadná, železničná, individuálna, letecká, vodná)

Vo svojej obci môžem vidieť tieto dopravné prostriedky:

_____
_____

Veľkonočné sviatky a tradície

1 Prezri si obrázok. Porozprávaj, čo sa na ňom deje.

Stará mama rozpráva: „Na Veľkonočný pondelok chodievali kúpači, ktorí pooblievali a vyšibali všetky dievčatá a ženy v dome. Chceli, aby boli celý rok zdravé a krásne. Tie ich za to obdarovali **kraslicami** – vyfúknutými ozdobenými vajíčkami."

Veľkonočné sviatky sú sviatkom jari. Pre niektorých ľudí znamenajú najvýznamnejší cirkevný sviatok, ktorému predchádza štyridsaťdňové pôstne obdobie. Veľkonočné sviatky sa začínajú **Kvetnou nedeľou**, pokračujú **Zeleným štvrtkom**, **Veľkým piatkom**, **Bielou sobotou**, **Veľkonočnou nedeľou** a končia sa **Veľkonočným pondelkom**.

2 Povedz, aké pomenovania majú dni počas veľkonočných sviatkov.

3 Porozmýšľaj a povedz, aké zmeny nastávajú v obci počas obdobia pred veľkonočnými sviatkami.

4 Porozprávaj spolužiakom, ako slávite veľkonočné sviatky v tvojej rodine. Zisti, ako slávili veľkonočné sviatky v čase detstva tvoji starí rodičia. Povedz spolužiakom, čo z ich rozprávania ťa najviac zaujalo.

Vieš, že v niektorých regiónoch Slovenska je tradíciou pliesť korbáče z vŕbových prútov? Najdlhší korbáč na Slovensku upletli v Ilave. Meral 106 m 20 cm.

Vyhľadaj na internete, v knihách alebo v encyklopédiách informácie o slávení Veľkej noci v minulosti. Ktoré zvyky dodržiavali obyvatelia vášho regiónu? Ktoré z nich dodržiavate dodnes?

Zisti, akými spôsobmi sa zdobia vajíčka. **Vyrob** si kraslice niektorou technikou zdobenia.

Počas vychádzky **pozorujte**, ako vyzerá vaša obec v období Veľkej noci.

1 Vyfarbi začiatok vety farbou správnej odpovede.

Pôst pred veľkonočnými sviatkami trvá...	... 45 dní.	... 35 dní.	... 40 dní.	... 30 dní.
Veľkonočné sviatky označujeme ako sviatky...	... radosti.	... slnka.	... hojnosti.	... jari.

2 Napíš slová, ktoré súvisia s pojmom *Veľká noc*.

3 Vyhľadaj vinš z tvojej obce alebo jej okolia, ktorý sa viaže k veľkonočnému obdobiu. Napíš ho.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

4 Vyhľadaj v kalendári, kedy sa oslavujú veľkonočné sviatky tento rok. Dopíš dátumy.

Kvetná nedeľa – _____

Zelený štvrtok – _____

Veľký piatok – _____

Biela sobota – _____

Veľkonočná nedeľa – _____

Veľkonočný pondelok – _____

Vlastné poznámky

Na jar sa slávia _____. Veľkonočné sviatky sa začínajú _____. Veľkonočné sviatky pozostávajú z _____, _____, _____, _____ a z _____.

Naša obec je počas veľkonočných sviatkov...

_____

_____

Jar a premeny Jurkovej a Katkinej obce

Pracovný list na s. 10

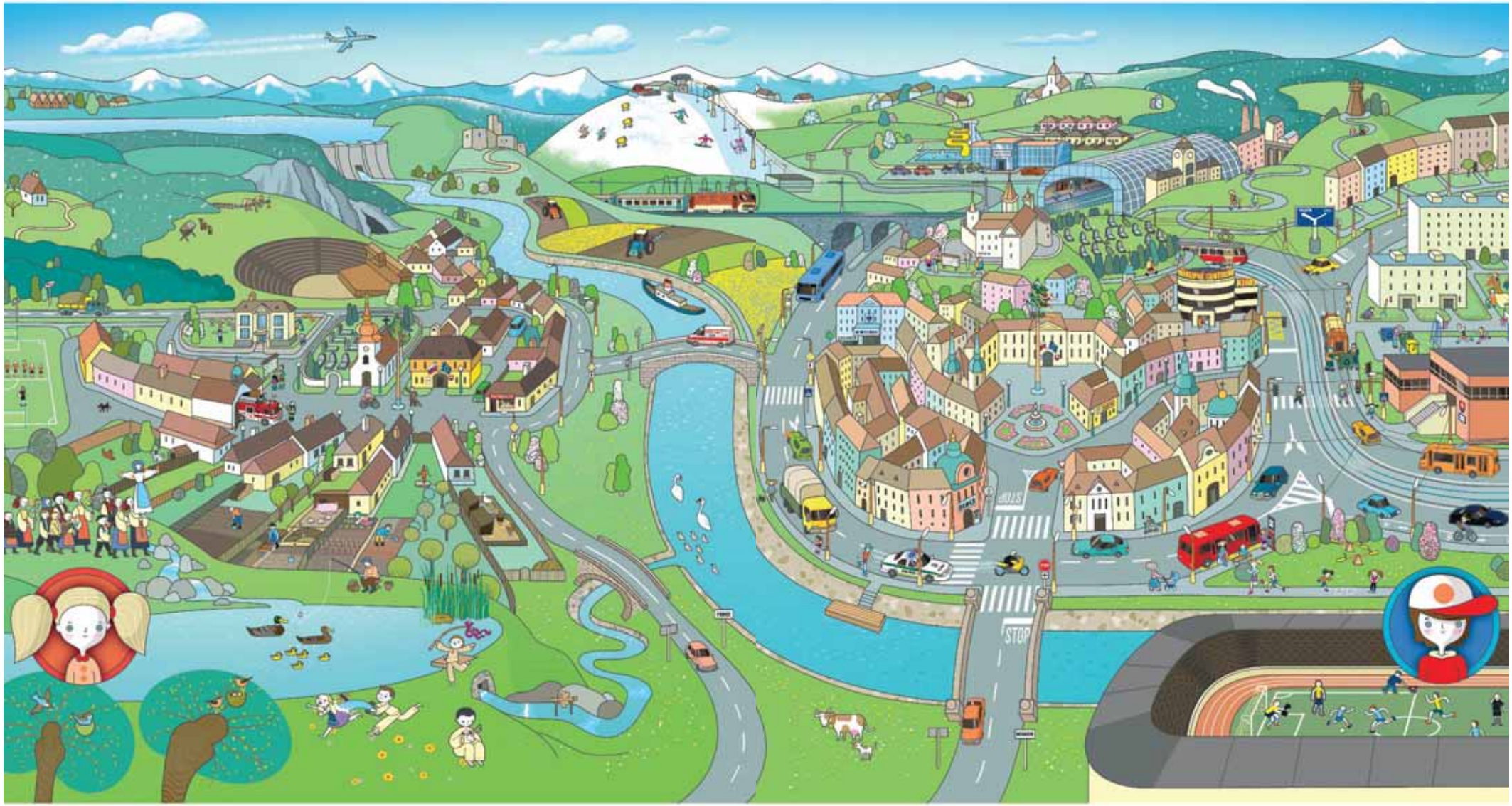

1 Povedz, ktoré ročné obdobie je znázornené na obrázku.
2 Porozprávaj, aké býva počasie v tomto ročnom období.
3 Opíš, ako vyzerá príroda na obrázku. Zisti a porozprávaj, ako sa v tomto ročnom období mení dĺžka dňa a noci. Pomôž si internetom alebo encyklopédiou.
4 Vymenuj živočíchy, ktoré sú znázornené na obrázku. Porozprávaj, čo o nich vieš.
5 Porozprávaj o iných živočíchoch, ktoré poznáš. Povedz, čo je pre ne na jar typické.
6 Všimni si a povedz, ako sú ľudia na obrázku oblečení. Čo si obliekaš v tomto ročnom období ty?
7 Prezri si obrázok a porozprávaj, ktoré jarné práce vykonávajú ľudia na obrázku?
8 Porozprávaj o tom, ako sa na jar staráš o okolie svojho bydliska a školy.
9 Poznáš nejaké zvyky a tradície, ktoré sa viažu k tomuto ročnému obdobiu?
10 Porozprávaj o tom, ako v tvojej obci vyzerá príroda na jar (jarná príroda).

1 Z písmen rovnakej farby vytvor názvy mesiacov. Správne ich zapíš a zakrúžkuj všetky jarné mesiace.

CREAMNALÁUCPDBEBRÓREÁMÍJMRREAEOTJK

_____ _____ _____

_____ _____ _____

2 Vyfarbi plôšky so slovami, ktoré súvisia s jarnou prírodou. Na linajku doplň ďalšie slová súvisiace s jarou.

mláďatá | noci sa skracujú | dni sa skracujú | kvitnúce stromy | noci sa predlžujú

opadávanie listov | dni sa predlžujú | sadenie rastlín | zber úrody

_____

_____

3 Vyfarbi plôšky s názvami zvykov, tradícií a sviatkov, ktoré sa viažu k jarnému obdobiu. Na linajku napíš, ktoré zvyky a tradície sa tradujú v tvojej obci na jar.

Turíce | stavanie mája | Pamiatka zosnulých | Traja králi | Silvester

Veľká noc | žatva | fašiangy | Vianoce

_____

_____

4 Nakresli obrázok o živote v tvojej obci na jar. Napíš, aké zmeny nastávajú v tvojej obci na jar a aké jarné práce ľudia v obci vykonávajú.

Aktivita

Postup

(skupinová práca)

1. Rozdeľte si papier na 4 časti.
2. Každú časť pomenujte jedným názvom ročného obdobia: jar, leto, jeseň, zima.
3. Ku každému názvu dopíšte alebo dokreslite, čo sa Vám s ním spája, čo Vám pri danom názve napadá.
4. Práce si spoločne porovnáme s ostatnými skupinami.

Štruktúrne prvky

Významní rodáci a rodáci z našej obce

1 **Prezri si fotografie. Na internete vyhľadaj, čím boli tieto osobnosti významné.**
2 **Porozmýšľaj a povedz, kto je významná osobnosť. Svoje tvrdenie zdôvodni.**

Na Slovensku sa narodilo mnoho ľudí, ktorí sa počas života stali **významnými osobnosťami**. Boli z nich uznávaní **vynálezcovia**, **lekári**, **kňazi**, **spisovatelia**, **umelci**, **športovci**... Stali sa známymi a významnými nielen na Slovensku, ale aj vo svete. Veľa z nich sa zaslúžilo aj o **rozvoj rodnej obce** a **regiónov**, v ktorých **sa narodili**. Po niektorých sa v ich **rodných obciach** zachovali rodné domy. Obyvatelia mnohých obcí z úcty k svojim **významným rodákom** a k tomu, čo dokázali, postavili **múzeá**, **galérie**, **sochy**, **pamätníky**. Po niektorých pomenovali napr. **ulice**, **námestia**, **školy**, **štadióny**.

Medzi významné osobnosti Slovenska, známe často i vo svete, patrili napr.:

Ľudmila Pajdušáková

Štefan Banič

Matej Bel

Ľudovít Štúr

Milan Rastislav Štefánik

Pavol Országh Hviezdoslav

Ľudmila Podjavorinská

3 **Na internete, v knihách alebo kronikách vyhľadaj informácie o významnom rodákovi z tvojej alebo blízkej obce.**
4 **V pláne tvojej alebo blízkej obce nájdi ulice, budovy, parky, ktoré nesú meno po nejakej významnej osobnosti. Pomocou internetu, encyklopédií sa pokús zistiť, čím bola táto osobnosť významná.**
5 **Porozmýšľaj a povedz, čo môžeš urobiť ty, aby si sa stal/-a významnou osobnosťou. Čo by si zmenil/-a alebo pomohol/pomohla zmeniť v tvojej obci alebo v jej okolí?**

Vieš, že vo svete je mnoho známych osobností, ktorých predkovia sa narodili na Slovensku? Napr. Andy Warhol, Paul Newmann, Audrey Hepburn alebo Angelina Jolie.

Vyhľadaj na internete alebo v knihách niekoľko osobností, ktoré boli pre Slovensko významné.

Spoločne **vytvorte** knihu osobností z vašej a z okolitých obcí. Informácie, ktoré môžeš získať od rodičov, susedov, učiteľov, **doplň** ilustráciou alebo fotografiou a **zapíš** ich do knihy.

Počas vychádzky sa **pokúste vyhľadať** ulice, parky, budovy.... ktoré ste našli v pláne v úlohe 4.

Významní rodáci a rodáci z našej obce

1 Prezri si fotografie. Na internete vyhľadaj, čím boli tieto osobnosti významné.
2 Porozmýšľaj a povedz, kto je významná osobnosť. Svoje tvrdenie zdôvodni.

Na Slovensku sa narodilo mnoho ľudí, ktorí sa počas života stali **významnými osobnosťami**. Boli z nich uznávaní **vynálezcovia**, **lekári**, **kňazi**, **spisovatelia**, **umelci**, **športovci**... Stali sa známymi a významnými nielen na Slovensku, ale aj vo svete. Veľa z nich sa zaslúžilo aj o **rozvoj rodnej obce** a **regiónov**, v ktorých **sa narodili**. Po niektorých sa v ich **rodných obciach** zachovali rodné domy. Obyvatelia mnohých obcí z úcty k svojim **významným rodákom** a k tomu, čo dokázali, postavili **múzeá**, **galérie**, **sochy**, **pamätníky**. Po niektorých pomenovali napr. **ulice**, **námestia**, **školy**, **štadióny**.

Medzi významné osobnosti Slovenska, známe často i vo svete, patrili napr.:

Ľudmila Pajdušáková

Štefan Banič

Matej Bel

Ľudovít Štúr

Milan Rastislav Štefánik

Pavol Országh Hviezdoslav

Ľudmila Podjavorinská

3 Na internete, v knihách alebo kronikách vyhľadaj informácie o významnom rodákovi z tvojej alebo blízkej obce.
4 V pláne tvojej alebo blízkej obce nájdi ulice, budovy, parky, ktoré nesú meno po nejakej významnej osobnosti. Pomocou internetu, encyklopédií sa pokús zistiť, čím bola táto osobnosť významná.
5 Porozmýšľaj a povedz, čo môžeš urobiť ty, aby si sa stal/-a významnou osobnosťou. Čo by si zmenil/-a alebo pomohol/pomohla zmeniť v tvojej obci alebo v jej okolí?

Vieš, že vo svete je mnoho známych osobností, ktorých predkovia sa narodili na Slovensku? Napr. Andy Warhol, Paul Newmann, Audrey Hepburn alebo Angelina Jolie.

Vyhľadaj na internete alebo v knihách niekoľko osobností, ktoré boli pre Slovensko významné.

Spoločne **vytvorte** knihu osobností z vašej a z okolitých obcí. Informácie, ktoré môžeš získať od rodičov, susedov, učiteľov, **doplň** ilustráciou alebo fotografiou a **zapíš** ich do knihy.

Počas vychádzky sa **pokúste vyhľadať** ulice, parky, budovy..., ktoré ste našli v pláne v úlohe 4.

Významní rodáci a rodáci z našej obce

Významní rodáci a rodáci z našej obce

1 **Prezri si fotografie. Na internete vyhľadaj, čím boli tieto osobnosti významné.**
2 **Porozmýšľaj a povedz, kto je významná osobnosť. Svoje tvrdenie zdôvodni.**

Na Slovensku sa narodilo mnoho ľudí, ktorí sa počas života stali **významnými osobnosťami**. Boli z nich uznávaní **vynálezcovia**, **lekári**, **kňazi**, **spisovatelia**, **umelci**, **športovci**... Stali sa známymi a významnými nielen na Slovensku, ale aj vo svete. Veľa z nich sa zaslúžilo aj o **rozvoj rodnej obce** a **regiónov**, v ktorých **sa narodili**. Po niektorých sa v ich **rodných obciach** zachovali rodné domy. Obyvatelia mnohých obcí z úcty k svojim **významným rodákom** a k tomu, čo dokázali, postavili **múzeá**, **galérie**, **sochy**, **pamätníky**. Po niektorých pomenovali napr. **ulice**, **námestia**, **školy**, **štadióny**.

Medzi významné osobnosti Slovenska, známe často i vo svete, patrili napr.:

Ľudmila Pajdušáková

Štefan Banič

Matej Bel

Ľudovít Štúr

Milan Rastislav Štefánik

Pavol Országh Hviezdoslav

Ľudmila Podjavorinská

3 **Na internete, v knihách alebo kronikách vyhľadaj informácie o významnom rodákovi z tvojej alebo blízkej obce.**
4 **V pláne tvojej alebo blízkej obce nájdi ulice, budovy, parky, ktoré nesú meno po nejakej významnej osobnosti. Pomocou internetu, encyklopédií sa pokús zistiť, čím bola táto osobnosť významná.**
5 **Porozmýšľaj a povedz, čo môžeš urobiť ty, aby si sa stal/-a významnou osobnosťou. Čo by si zmenil/-a alebo pomohol/pomohla zmeniť v tvojej obci alebo v jej okolí?**

Vieš, že vo svete je mnoho známych osobností, ktorých predkovia sa narodili na Slovensku? Napr. Andy Warhol, Paul Newmann, Audrey Hepburn alebo Angelina Jolie.

Vyhľadaj na internete alebo v knihách niekoľko osobností, ktoré boli pre Slovensko významné.

Spoločne **vytvorte** knihu osobností z vašej a z okolitých obcí. Informácie, ktoré môžeš získať od rodičov, susedov, učiteľov, **doplň** ilustráciou alebo fotografiou a **zapíš** ich do knihy.

Počas vychádzky sa **pokúste vyhľadať** ulice, parky, budovy.... ktoré ste našli v pláne v úlohe 4.

Žiak pozná významných rodákov z obce.

Významní rodáci a rodáci z našej obce

1 Prezri si fotografie. Na internete vyhľadaj, čím boli tieto osobnosti významné.
2 Porozmýšľaj a povedz, kto je významná osobnosť. Svoje tvrdenie zdôvodni.

Na Slovensku sa narodilo mnoho ľudí, ktorí sa počas života stali **významnými osobnosťami**. Boli z nich uznávaní **vynálezcovia**, **lekári**, **kňazi**, **spisovatelia**, **umelci**, **športovci**... Stali sa známymi a významnými nielen na Slovensku, ale aj vo svete. Veľa z nich sa zaslúžilo aj o **rozvoj rodnej obce** a **regiónov**, v ktorých **sa narodili**. Po niektorých sa v ich **rodných obciach** zachovali rodné domy. Obyvatelia mnohých obcí z úcty k svojim **významným rodákom** a k tomu, čo dokázali, postavili **múzeá**, **galérie**, **sochy**, **pamätníky**. Po niektorých pomenovali napr. **ulice**, **námestia**, **školy**, **štadióny**.

Medzi významné osobnosti Slovenska, známe často i vo svete, patrili napr.:

Ľudmila Pajdušáková

Štefan Banič

Matej Bel

Ľudovít Štúr

Milan Rastislav Štefánik

Pavol Országh Hviezdoslav

Ľudmila Podjavorinská

3 Na internete, v knihách alebo kronikách vyhľadaj informácie o významnom rodákovi z tvojej alebo blízkej obce.
4 V pláne tvojej alebo blízkej obce nájdi ulice, budovy, parky, ktoré nesú meno po nejakej významnej osobnosti. Pomocou internetu, encyklopédií sa pokús zistiť, čím bola táto osobnosť významná.
5 Porozmýšľaj a povedz, čo môžeš urobiť ty, aby si sa stal/-a významnou osobnosťou. Čo by si zmenil/-a alebo pomohol/pomohla zmeniť v tvojej obci alebo v jej okolí?

Vieš, že vo svete je mnoho známych osobností, ktorých predkovia sa narodili na Slovensku? Napr. Andy Warhol, Paul Newmann, Audrey Hepburn alebo Angelina Jolie.

Vyhľadaj na internete alebo v knihách niekoľko osobností, ktoré boli pre Slovensko významné.

Spoločne **vytvorte** knihu osobností z vašej a z okolitých obcí. Informácie, ktoré môžeš získať od rodičov, susedov, učiteľov, **doplň** ilustráciou alebo fotografiou a **zapíš** ich do knihy.

Počas vychádzky sa **pokúste vyhľadať** ulice, parky, budovy.... ktoré ste našli v pláne v úlohe 4.

1 Prezri si fotografie. Na internete vyhľadaj, čím boli tieto osobnosti významné.
2 Porozmýšľaj a povedz, kto je významná osobnosť. Svoje tvrdenie zdôvodni.

Významní rodáci a rodáci z našej obce

1 **Prezri si fotografie. Na internete vyhľadaj, čím boli tieto osobnosti významné.**
2 **Porozmýšľaj a povedz, kto je významná osobnosť. Svoje tvrdenie zdôvodni.**

Na Slovensku sa narodilo mnoho ľudí, ktorí sa počas života stali **významnými osobnosťami**. Boli z nich uznávaní **vynálezcovia**, **lekári**, **kňazi**, **spisovatelia**, **umelci**, **športovci**... Stali sa známymi a významnými nielen na Slovensku, ale aj vo svete. Veľa z nich sa zaslúžilo aj o **rozvoj rodnej obce** a **regiónov**, v ktorých **sa narodili**. Po niektorých sa v ich **rodných obciach** zachovali rodné domy. Obyvatelia mnohých obcí z úcty k svojim **významným rodákom** a k tomu, čo dokázali, postavili **múzeá**, **galérie**, **sochy**, **pamätníky**. Po niektorých pomenovali napr. **ulice**, **námestia**, **školy**, **štadióny**.

Medzi významné osobnosti Slovenska, známe často i vo svete, patrili napr.:

Ľudmila Pajdušáková

Štefan Banič

Matej Bel

Ľudovít Štúr

Milan Rastislav Štefánik

Pavol Orsz

3 **Na internete, v knihách alebo kronikách o významnom rodákovi z tvojej alebo b**
4 **V pláne tvojej alebo blízkej obce nájdi u nesú meno po nejakej významnej osob encyklopédii sa pokús zistiť, čím bola táto osobnosť významná.**
5 **Porozmýšľaj a povedz, čo môžeš urobiť ty, aby si sa stal/-a významnou osobnosťou. Čo by si zmenil/-a alebo pomohol/pomohla zmeniť v tvojej obci alebo v jej okolí?**

narodili na Slovensku? Napr. Andy Warhol, Paul Newmann, Audrey Hepburn alebo Angelina Jolie.

Vyhľadaj na internete alebo v knihách niekoľko osobností, ktoré boli pre Slovensko významné.

Spoločne **vytvorte** knihu osobností z vašej a z okolitých obcí. Informácie, ktoré môžeš získať od rodičov, susedov, učiteľov, **doplň** ilustráciou alebo fotografiou a **zapíš** ich do knihy.

Počas vychádzky sa **pokúste vyhľadať** ulice, parky, budovy..., ktoré ste našli v pláne v úlohe 4.

Na Slovensku sa narodilo mnoho ľudí, ktorí sa počas života stali **významnými osobnosťami**. Boli z nich uznávaní **vynálezcovia**, **lekári**, **kňazi**, **spisovatelia**, **umelci**, **športovci**... Stali sa známymi a významnými nielen na Slovensku, ale aj vo svete. Veľa z nich sa zaslúžilo aj o **rozvoj rodnej obce** a **regiónov**, v ktorých **sa narodili**. Po niektorých sa v ich **rodných obciach** zachovali rodné domy. Obyvatelia mnohých obcí z úcty k svojim **významným rodákom** a k tomu, čo dokázali, postavili **múzeá**, **galérie**, **sochy**, **pamätníky**. Po niektorých pomenovali napr. **ulice**, **námestia**, **školy**, **štadióny**.

Medzi významné osobnosti Slovenska, známe často i vo svete, patrili napr.:

Významní rodáci a rodáci z našej obce

1 Prezri si fotografie. Na internete vyhľadaj, čím boli tieto osobnosti významné.
2 Porozmýšľaj a povedz, kto je významná osobnosť. Svoje tvrdenie zdôvodni.

Na Slovensku sa narodilo mnoho ľudí, ktorí sa počas života stali **významnými osobnosťami**. Boli z nich uznávaní **vynálezcovia**, **lekári**, **kňazi**, **spisovatelia**, **umelci**, **športovci**... Stali sa známymi a významnými nielen na Slovensku, ale aj vo svete. Veľa z nich sa zaslúžilo aj o **rozvoj rodnej obce** a **regiónov**, v ktorých **sa narodili**. Po niektorých sa v ich **rodných obciach** zachovali rodné domy. Obyvatelia mnohých obcí z úcty k svojim **významným rodákom** a k tomu, čo dokázali, postavili **múzeá**, **galérie**, **sochy**, **pamätníky**. Po niektorých pomenovali napr. **ulice**, **námestia**, **školy**, **štadióny**.

Medzi významné osobnosti Slovenska, známe často i vo svete, patrili napr.:

Ľudmila Pajdušáková

Štefan Banič

Matej Bel

Ľudovít Štúr

Milan Rastislav Štefánik

Pavol Országh Hviezdoslav

Ľudm

3 Na internete, v knihách alebo kronikách vyhľadaj informác
o významnom rodákovi z tvojej alebo blízkej obce.
4 V pláne tvojej alebo blízkej obce nájdi ulice, budovy, parky, k
nesú meno po nejakej významnej osobnosti. Pomocou inter
encyklopédií sa pokús zistiť, čím bola táto osobnosť význam
5 Porozmýšľaj a povedz, čo môžeš urobiť ty, aby si sa
stal/-a významnou osobnosťou. Čo by si zmenil/-a alebo
pomohol/pomohla zmeniť v tvojej obci alebo v jej okolí?

Vyhľadaj na internete alebo v knihách niekoľko osobností, ktoré boli pre Slovensko významné.

Spoločne vytvorte knihu
ností z vašej a okolitých
Informácie, ktoré môžeš získať
čov, susedov, učiteľov, dopíš ilu
alebo fotografiou a zapíš ich

3 Na internete, v knihách alebo kronikách vyhľadaj informácie o významnom rodákovi z tvojej alebo blízkej obce.
4 V pláne tvojej alebo blízkej obce nájdi ulice, budovy, parky, ktoré nesú meno po nejakej významnej osobnosti. Pomocou internetu, encyklopédií sa pokús zistiť, čím bola táto osobnosť významná.
5 Porozmýšľaj a povedz, čo môžeš urobiť ty, aby si sa stal/-a významnou osobnosťou. Čo by si zmenil/-a alebo pomohol/pomohla zmeniť v tvojej obci alebo v jej okolí?

Významní rodáci a rodáci z našej obce

1 Prezri si fotografie. Na internete vyhľadaj, čím boli tieto osobnosti významné.
2 Porozmýšľaj a povedz, kto je významná osobnosť. Svoje tvrdenie zdôvodni.

Na Slovensku sa narodilo mnoho ľudí, ktorí sa počas života stali **významnými osobnosťami**. Boli z nich uznávaní **vynálezcovia**, **lekári**, **kňazi**, **spisovatelia**, **umelci**, **športovci**... Stali sa známymi a významnými nielen na Slovensku, ale aj vo svete. Veľa z nich sa zaslúžilo aj o **rozvoj rodnej obce** a **regiónov**, v ktorých **sa narodili**. Po niektorých sa v ich **rodných obciach** zachovali rodné domy. Obyvatelia mnohých obcí z úcty k svojim **významným rodákom** a k tomu, čo dokázali, postavili **múzeá**, **galérie**, **sochy**, **pamätníky**. Po niektorých pomenovali napr. **ulice**, **námestia**, **školy**, **štadióny**.

Medzi významné osobnosti Slovenska, známe často i vo svete, patrili napr.:

Ľudmila Pajdušáková

Štefan Banič

Matej Bel

Ľudovít Štúr

Milan Rastislav Štefánik

Pavol Országh Hviezdoslav

Ľudmila Podjavorinská

3 Na internete, v knihách alebo kronikách vyhľadaj informácie o významnom rodákovi z tvojej alebo blízkej obce.
4 V pláne tvojej alebo blízkej obce nájdi ulice, budovy, parky, ktoré nesú meno po nejakej významnej osobnosti. Pomocou internetu, encyklopédií sa pokús zistiť, čím bola táto osobnosť významná.
5 Porozmýšľaj a povedz, čo môžeš urobiť ty, aby si sa stal/-a významnou osobnosťou. Čo by si zmenil/-a alebo pomohol/pomohla zmeniť v tvojej obci alebo v jej okolí?

Vieš, že vo svete je mnoho známych osobností, ktorých predkovia sa narodili na Slovensku? Napr. Andy Warhol, Paul Newmann, Audrey Hepburn alebo Angelina Jolie.

Vyhľadaj na internete alebo v knihách niekoľko osobností, ktoré boli pre Slovensko významné.

Spoločne **vytvorte** knihu osobností z vašej a z okolitých obcí. Informácie, ktoré môžeš získať od rodičov, susedov, učiteľov, **doplň** ilustráciou alebo fotografiou a **zapíš** ich do knihy.

Počas vychádzky sa **pokúste vyhľadať** ulice, parky, budovy..., ktoré ste našli v pláne v úlohe 4.

Vieš, že vo svete je mnoho známych osobností, ktorých predkovia sa narodili na Slovensku? Napr. Andy Warhol, Paul Newmann, Audrey Hepburn alebo Angelina Jolie.

Významní rodáci a rodáci z našej obce

1 **Prezri si fotografie. Na internete vyhľadaj, čím boli tieto osobnosti významné.**
2 **Porozmýšľaj a povedz, kto je významná osobnosť. Svoje tvrdenie zdôvodni.**

Na Slovensku sa narodilo mnoho ľudí, ktorí sa počas života stali **významnými osobnosťami**. Boli z nich uznávaní **vynálezcovia**, **lekári**, **kňazi**, **spisovatelia**, **umelci**, **športovci**... Stali sa známymi a významnými nielen na Slovensku, ale aj vo svete. Veľa z nich sa zaslúžilo aj o **rozvoj rodnej obce** a **regiónov**, v ktorých **sa narodili**. Po niektorých sa v ich **rodných obciach** zachovali rodné domy. Obyvatelia mnohých obcí z úcty k svojim **významným rodákom** a k tomu, čo dokázali, postavili **múzeá**, **galérie**, **sochy**, **pamätníky**. Po niektorých pomenovali napr. **ulice**, **námestia**, **školy**, **štadióny**.

Medzi významné osobnosti Slovenska, známe často i vo svete, patrili napr.:

Ľudmila Pajdušáková

Štefan Banič

Matej Bel

Ľudovít Štúr

Milan Rastislav Štefánik

Pavol Országh Hviezdoslav

3 **Na internete, v knihách alebo kronikách vyhľadaj o významnom rodákovi z tvojej alebo blízkej obce.**
4 **V pláne tvojej alebo blízkej obce nájdi ulice, budovy nesú meno po nejakej významnej osobnosti. Pomocou encyklopédií sa pokús zistiť, čím bola táto osobnosť významná.**
5 **Porozmýšľaj a povedz, čo môžeš urobiť ty, aby si sa stal/-a významnou osobnosťou. Čo by si zmenil/-a alebo pomohol/pomohla zmeniť v tvojej obci alebo v jej okolí?**

Napr. Andy Warhol, Paul Newmann, Audrey Hepburn alebo Angelina Jolie.

Vyhľadaj na internete alebo v knihách niekoľko osobností, ktoré boli pre Slovensko významné.

Spoločne **vytvorte** knihu osobností z vašej a z okolitých obcí. Informácie, ktoré môžeš získať od rodičov, susedov, učiteľov, **doplň** ilustráciou alebo fotografiou a **zapíš** ich do knihy.

Počas vychádzky sa **pokúste vyhľadať** ulice, parky, budovy..., ktoré ste našli v pláne v úlohe 4.

Vyhľadaj na internete alebo v knihách niekoľko osobností, ktoré boli pre Slovensko významné.

Spoločne **vytvorte** knihu osobností z vašej a z okolitých obcí. Informácie, ktoré môžeš získať od rodičov, susedov, učiteľov, **doplň** ilustráciou alebo fotografiou a **zapíš** ich do knihy.

Počas vychádzky sa **pokúste vyhľadať** ulice, parky, budovy..., ktoré ste našli v pláne v úlohe 4.

1 Vylúšti priezviská významných osobností. Zisti ich celé mená aj to, čím sa preslávili.

A	BER	TI	NO	STO
B	SKÝ	KU	MAR	ČÍN
C	KU	DO	LÁK	KÁN
D	LA	BA	KO	ZOV

spisovateľ	B	C	B
jazykovedec, kňaz	A	A	C
maliar	D	D	B
športovec	B	A	C
vynálezca	A	C	D

2 Doplň meno a priezvisko významnej osobnosti. (Ak bol v tomto odbore významný niekto z tvojej obce, doplň jeho meno.) Pomôž si internetom, encyklopédiami.

spisovateľ: _____

spevák: _____

maliar: _____

kňaz: _____

vynálezca: _____

herec: _____

lekár: _____

športovec: _____

3 Napíš meno významnej osobnosti, ktorá sa narodila v tvojej obci alebo jej blízkom okolí. Nalep jej fotografiu/obrázok na vyznačené miesto. Napíš, čím je/bola významná.

Meno: _____

Vlastné poznámky

Slovensko má mnoho _____ osobností. V našej obci žila/žije táto významná osobnosť: _____.

Venovala sa/venuje sa _____.

Počas vychádzky sme našli tieto ulice, budovy, parky... : _____

Mená osobností, po ktorých sú pomenované: _____

1 Vylúšti priezviská významných osobností. Zisti ich celé mená aj to, čím sa preslávili.

A	BER	TI	NO	STO
B	SKÝ	KU	MAR	ČÍN
C	KU	DO	LÁK	KÁN
D	LA	BA	KO	ZOV

spisovateľ	B	C	B
jazykovedec, kňaz	A	A	C
maliar	D	D	B
športovec	B	A	C
vynálezca	A	C	D

Moje poznámky

V NAŠEJ ŠKOLE MÁME: TRIEDU, , ,

, , , .

Moje poznámky

Doplň vety. Pomôž si informáciami zo *Zápisníka cestovateľov*.

Dopravné prostriedky sa používajú na prepravu _____ a _____.

Môžu sa pohybovať po _____, po _____ a vo _____.

1 Vylúšti priezviská významných osobností. Zisti ich celé mená aj to, čím sa preslávili.

A	BER	TI	NO	STO
B	SKÝ	KU	MAR	ČÍN
C	KU	DO	LÁK	KÁN
D	LA	BA	KO	ZOV

spisovateľ	B	C	B
jazykovedec, kňaz	A	A	C
maliar	D		
športovec	B		
vynálezca	A		

2 Doplň meno a priezvisko významnej osobnosti. (Ak bol v tomto odbore významný niekto z tvojej obce, doplň jeho meno.) Pomôž si internetom, encyklopédiami.

spisovateľ: _____

spevák: _____

maliar: _____

kňaz: _____

vynálezca: _____

3 Napíš meno významnej osobnosti z tvojej obce alebo jej blízkom okolí. Nakresli ju na vyznačené miesto. Napíš

Meno:

Vlastné poznámky

Slovensko má mnoho _____ osobností. V našej obci žila/žije táto významná osobnosť: _____.

Venovala sa/venuje sa _____.

Vlastné poznámky

Slovensko má mnoho _____ osobností. V našej obci žila/žije táto významná osobnosť: _____.

Venovala sa/venuje sa _____.

Počas vychádzky sme našli tieto ulice, budovy, parky... : _____

Mená osobností, po ktorých sú pomenované: _____

1 Vylúšti priezviská významných osobností. Zisti ich celé mená aj to, čím sa preslávili.

A	BER	TI	NO	STO
B	SKÝ	KU	MAR	ČÍN
C	KU	DO	LÁK	KÁN
D	LA	BA	KO	ZOV

spisovateľ	B	C	B
jazykovedec, kňaz	A	A	C
maliar	D	D	B
športovec	B	A	C
vynálezca	A	C	D

2 Doplň meno a priezvisko významnej osobnosti. (Ak bol v tomto odbore významný niekto z tvojej obce, doplň jeho meno.) Pomôž si internetom, encyklopédiami.

spisovateľ: _____

spevák: _____

maliar: _____

kňaz: _____

vynálezca: _____

herec: _____

lekár: _____

športovec: _____

3 Napíš meno významnej osobnosti, ktorá sa narodila v tvojej obci alebo jej blízkom okolí. Nalep jej fotografiu/obrázok na vyznačené miesto. Napíš, čím je/bola významná.

Meno:

Vlastné poznámky

Slovensko má mnoho _____ osobností. V našej obci žila/žije táto významná osobnosť: _____.

Venovala sa/venuje sa _____.

Počas vychádzky sme našli tieto ulice, budovy, parky... : _____

Mená osobností, po ktorých sú pomenované: _____

1 Vylúšti priezviská významných osobností. Zisti ich celé mená aj to, čím sa preslávili.

A	BER	TI	NO	STO
B	SKÝ	KU	MAR	ČÍN
C	KU	DO	LÁK	KÁN
D	LA	BA	KO	ZOV

spisovateľ	B	C	B
jazykovedec, kňaz	A	A	C
maliar	D	D	B
športovec	B	A	C
vynálezca	A	C	D

2 Doplň meno a priezvisko významnej osobnosti. (Ak bol v tomto odbore významný niekto z tvojej obce, doplň jeho meno.) Pomôž si internetom, encyklopédiami.

spisovateľ: _____

spevák: _____

maliar: _____

kňaz: _____

vynálezca: _____

herec: _____

lekár: _____

športovec: _____

3 Napíš meno významnej osobnosti, ktorá sa narodila v tvojej obci alebo jej blízkom okolí. Nalep jej fotografiu/obrázok na vyznačené miesto. Napíš, čím je/bola významná.

Meno:

Vlastné poznámky

Slovensko má mnoho

táto významná osobn

Venovala sa/venuje sa

→ Počas vychádzky sme našli tieto ulice, budovy, parky... : _____

Mená osobností, po ktorých sú pomenované: _____

→ Počas vychádzky sme našli tieto ulice, budovy, parky... : _____

Mená osobností, po ktorých sú pomenované: _____

Naša obec

1 Zopakuj si a povedz, čo si sa doteraz o svojej obci naučil.

Naša vlasť sa volá **Slovenská republika**. Je v nej množstvo obcí. Takmer každá obec Slovenska má svoj vlastný znak – **erb**. Najväčšou a najľudnatejšou obcou Slovenskej republiky je **Bratislava**. Bratislava je hlavným mestom Slovenskej republiky. Medzi ďalšie najväčšie obce Slovenska patria: **Banská Bystrica**, **Košice**, **Nitra**, **Prešov**, **Trenčín**, **Trnava**, **Žilina**. Rovnako ako Bratislava sú zároveň **krajskými mestami**.

2 Sám alebo so spolužiakmi vypracuj projekt o obci, v ktorej žiješ. Informácie vyhľadaj v učebnici, na internete, v miestnych novinách alebo v kronike obce.

Tipy na projekty:

- **Nakreslite** nákres vašej obce alebo jej časti, ktorú poznáte.
- Na hodine informatiky **vytvorte** s pani učiteľkou prezentáciu o významných budovách (napr.: škola, divadlo, múzeum, nemocnica, knižnica), ktoré sa nachádzajú vo vašej obci.
- Počas vychádzky **vyfotografujte** vo vašej obci významné kultúrnohistorické alebo prírodné pamiatky. **Usporiadajte** vo vašej škole alebo triede súťaž o najkrajšiu fotografiu vašej obce.
- **Vyrobte** si spoločenskú hru s vedomostnými otázkami o vašej obci.
- **Porozmýšľajte** a **napíšte**, čo sa vám vo vašej obci páči/nepáči. **Povedzte**, čo by ste vo vašej obci zmenili.

- Názov obce, v ktorej bývaš:

- Nakresli alebo nalep erb tvojej obce. Opíš, čo je v ňom zobrazené. Ak tvoja obec erb nemá, navrhni ho.

- Primátorom/primátorkou – starostom/starostkou mojej obce je:

- Cez moju obec tečie rieka/potok alebo sa v jej blízkosti nachádza vodná plocha:

- Pohorie nachádzajúce sa v blízkosti mojej obce sa volá (ak ich je viac, uveď všetky):

- Významná historická pamiatka v mojej obci alebo jej blízkom okolí je:

- Zaujímavá prírodná pamiatka/úkaz v mojej obci alebo jej blízkom okolí:

- Významné budovy v mojej obci:

- V mojej obci sa mi najviac páči:

- Turistom by som odporučil/-a, aby v mojej obci navštívili (nakresli alebo nalep):

- Čo by som v mojej obci zmenil/-a a prečo?

Žiak pozná pravidlá bezpečného správania počas letných aktivít. Pozná znaky leta (dozrievanie úrody, zmeny v prírode, dĺžku dňa a noci. Vie rozprávať o odpočinku a rekreácii počas letných prázdnin.

Leto a premeny Jurkovej a Katkinej obce

Pracovný list na s. 11

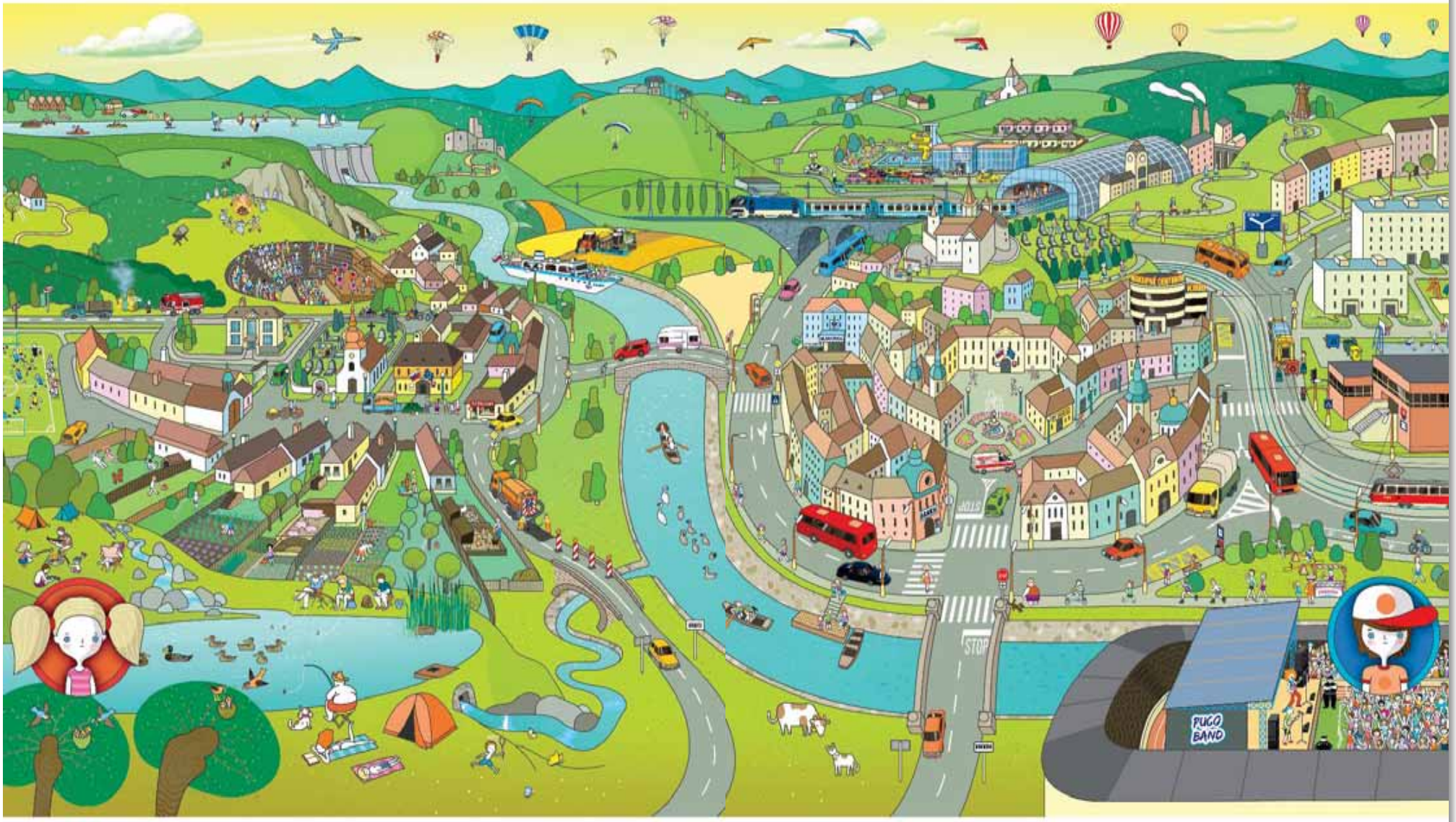

1 Povedz, ktoré ročné obdobie je znázornené na obrázku.
2 Porozprávaj, aké býva počasie v tomto ročnom období.
3 Opíš, ako vyzerá príroda na obrázku. Zisti a porozprávaj, ako sa mení v tomto ročnom období dĺžka dňa a noci. Pomôž si internetom alebo encyklopédiou.
4 Vymenuj živočíchy, ktoré sú znázornené na obrázku. Porozprávaj, čo o nich vieš.
5 Porozprávaj o iných živočíchoch, ktoré poznáš. Povedz, čo je pre ne v lete typické.

6 Všimni si a povedz, ako sú ľudia na obrázku oblečení. Čo si obliekaš v tomto ročnom období ty?
7 Porozprávaj, ako trávia ľudia [illegible] vis v lete voľný čas ty?
8 Povedz, ako sa staráš o svoje [illegible] letných aktiv[illegible]
9 Poznáš nejaké zvyky a tradíc[illegible] nému obdobiu?
10 Porozprávaj o tom, ako vyzerá príroda v tvojej obci v lete.

5

Leto a premeny Jurkovej a Katkinej obce

Pracovný list na s. 11

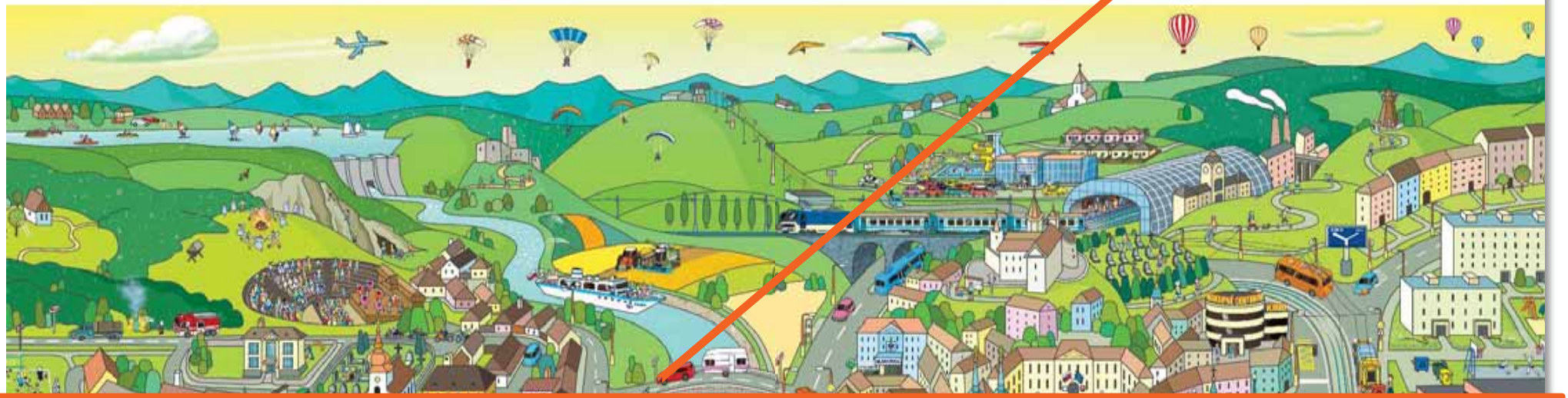

Žiak pozná pravidlá bezpečného správania počas letných aktivít. Pozná znaky leta (dozrievanie úrody), zmeny v prírode, dĺžku dňa a noci. Vie rozprávať o oddychu a rekreácii počas letných prázdnin.

1 Povedz, ktoré ročné obdobie je znázornené na obrázku.
2 Porozprávaj, aké býva počasie v tomto ročnom období.
3 Opíš, ako vyzerá príroda na obrázku. Zisti a porozprávaj, ako sa mení v tomto ročnom období dĺžka dňa a noci. Pomôž si internetom alebo encyklopédiou.
4 Vymenuj živočíchy, ktoré sú znázornené na obrázku. Porozprávaj, čo o nich vieš.
5 Porozprávaj o iných živočíchoch, ktoré poznáš. Povedz, čo je pre ne v lete typické.
6 Všimni si a povedz, ako sú ľudia na obrázku oblečení. Čo si obliekaš v tomto ročnom období ty?
7 Porozprávaj, ako trávia ľudia voľný čas na obrázku. Ako trávíš v lete voľný čas ty?
8 Povedz, ako sa staráš o svoje zdravie a bezpečnosť počas letných aktivít.
9 Poznáš nejaké zvyky a tradície, ktoré sa viažu k tomuto ročnému obdobiu?
10 Porozprávaj o tom, ako vyzerá príroda v tvojej obci v lete.

1 Vylúšti názvy letných športov. Na linajku dopíš ďalšie, ktoré poznáš.

A	FUT	AT	VOD	PLÁ	VA
B	FU	NÉ	CYK	TE	TI
C	KY	KA	LO	NIE	LIS
D	NIS	ŽI	BAL	LE	PÓ

A A C

A D B C

B C B C

A D

B D

A B

D C

2 Napíš slová, ktoré súvisia s pojmom *leto*.

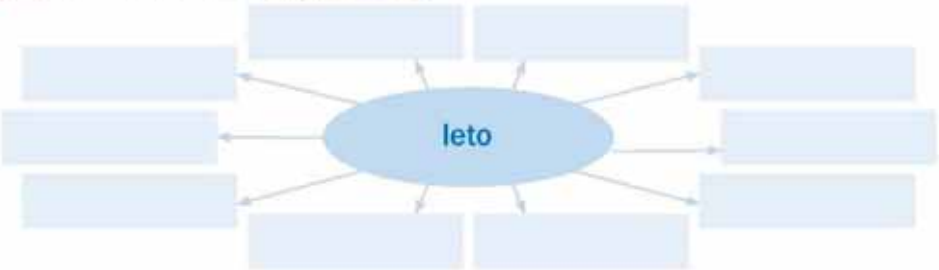

3 Napíš, ako by si chcel/-a oddychovať cez letné prázdniny. Porozprávaj spolužiakom, aké bezpečnostné pravidlá treba dodržiavať počas letných aktivít.

4 Nakresli obrázok o živote v tvojej obci v lete. Napíš, aké zmeny nastávajú v tvojej obci v lete.

aitec vydavateľstvo

Aktivita

Postup

(skupinová práca)

1. Zástupca skupiny vyberie z obálky jeden lístok so slovom (druh počasia).

2. Úlohou skupiny je slovo znázorniť zvukom. Skupina môže použiť predmety v triede, vlastné telo alebo hudobné nástroje.

3. Kým jedna skupina vyjadruje slovo, ostatné skupiny počúvajú a hádajú, aký druh počasia sa za zvukom skrýva.

Zámena priebehu aktivity:
pantomíma, výtvarná aktivita,
výtvarné, dramatické alebo hudobné znázornenie zvukov zvierat, dopravných prostriedkov, sviatky v roku, športy atď.

Nápovedné slová

1. Silná búrka
2. Víchrica
3. Slabý dážď
4. Sneh
5. Blesk
6. Hrmenie
7. Jarný vánok

Kávička... ☺

Ukážky práce s pracovnou učebnicou Vlastiveda pre tretiakov

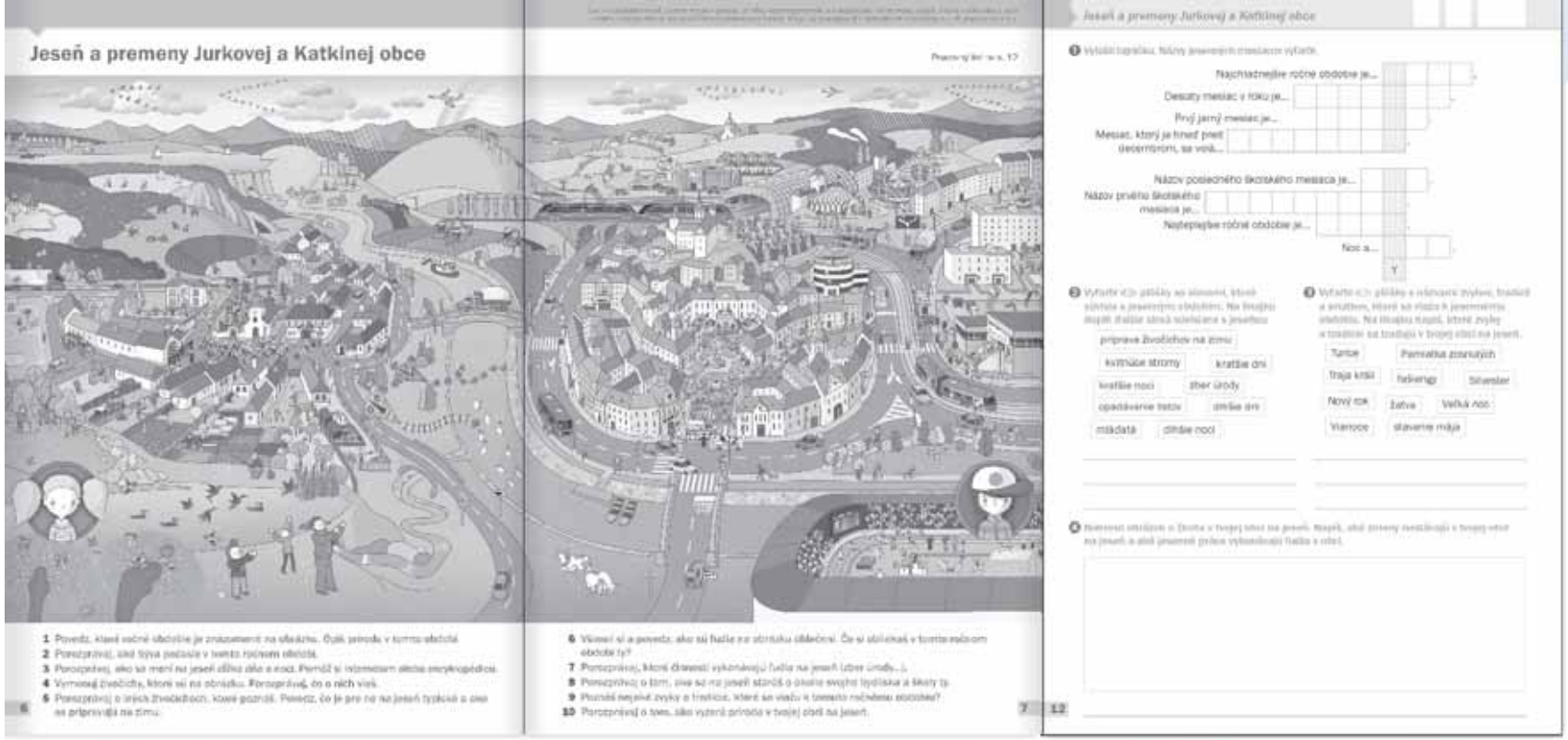

Jeseň a premeny Jurkovej a Katkinej obce

Kľúčové slová

znaky jesene, zmeny v prírode, dĺžka dňa a noci, zber úrody, príprava živočíchov na zimu

Edukačné ciele

Žiak vie charakterizovať zmeny v prírode na jeseň, používa vlastné pozorovania a skúsenosti. Pozná znaky jesene, zmeny v dĺžke dňa a noci v tomto ročnom období. Vie opísať činnosti ľudí na jeseň (zber úrody). Vie porozprávať o starostlivosti o živočíchy a o ich príprave na zimu.

Prierezové témy

Environmentálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia, Regionálna výchova a ľudová kultúra

Medzipredmetové vzťahy

slovenský jazyk a literatúra, výtvarná výchova, prírodoveda

Námety a odporúčania

V úvode spoločne so žiakmi diskutujeme o tom, čo už o ročných obdobiach vieme, môžeme použiť vlastné skúsenosti, pozorovania a vedomosti, ktoré sme získali na hodinách prvouky. Na motiváciu si môžeme vybrať aj interaktívne cvičenia z PMMD. Ako motiváciu môžeme tiež použiť obrázky, fotografie či pohľadnice. Ich triedením podľa vopred stanovených znakov, narratívnou pantomímou, prípadne hádankami a pesničkami, ktoré k danému ročnému obdobiu patria, sa dostaneme k hlavnému učivu.

Podľa úloh v učebnici postupne diskutujeme o obrázku, ktorý zachytáva ročné obdobie jeseň. Žiaci rozprávajú, aké znaky má jeseň na obrázku. Rozprávajú o živočíchoch na obrázku a diskutujú o tom, čo o týchto živočíchoch vedia. Neskôr rozprávajú o iných živočíchoch, ktoré poznajú, a o tom, čo tieto živočíchy robia na jeseň a ako sa pripravujú na zimu.

Následne vedieme rozhovor o ľuďoch a o ich oblečení v jesennom období. Diskutujeme o tom, ako sa na jeseň obliekame my. Zisťujeme, ako ľudia zberajú úrodu a pripravujú sa na príchod zimy. Pozorujeme pritom ľudí na obrázku. Rozhovor vedieme tak, aby žiaci rozprávali, ako sa o okolie vo svojej obci starajú oni. Rozprávajú, ako vyzerá okolie ich bydliska počas jesene.

Pomocou internetu alebo encyklopédií vyhľadávame rôzne ľudové zvyky a tradície v jesennom období. Spoločne o nich rozprávame, pričom si pomáhame obrázkami.

Ilustráciu ročného obdobia odporúčame priebežne využívať aj pri vyučovaní ostatných tém. Žiaci pozorovaním, vyhľadávaním, porovnávaním, triedením a skúmaním jednotlivých častí ilustrácie získavajú podnety na ďalšiu prácu a diskusiu. Ilustrácia im pomáha vnímať preberanú problematiku niektorých javov komplexne a v súvislostiach.

Strana 12 na písomné vypracovanie úloh

1 Riešenie: Žiaci vyľúštia tajničku a jej riešenie napíšu na riadok. V tajničke vyfarbia názvy jesenných mesiacov.

Výsledok tajničky: **ZBER ÚRODY**

Najchladnejšie ročné obdobie je **zima**.

Desiaty mesiac v roku je *okt***ó**ber.

Prvý jarný mesiac je *mar***e**c.

Mesiac, ktorý je hneď pred decembrom sa volá *novemb***e**r.

Názov posledného školského mesiaca je *j***ú**n.

Názov prvého školského mesiaca je *septemb***e**r.

Najteplejšie ročné obdobie je *let***o**.

Noc a **d**eň.

Y

2 Riešenie: Žiaci vyfarbia plôšky so slovami, ktoré súvisia s jesennou prírodou. Na linajku doplnia ďalšie slová súvisiace s jeseňou.

Správne slová: *dlhšie noci, príprava živočíchov na zimu, kratšie dni, zber úrody, opadávanie listov.*

Ďalšie slová súvisiace s jeseňou: *zvieratá aj človek si robia zásoby, odlet vtákov do teplých krajín, začiatok školského roka, chladnejšie dni.*

3 Riešenie: Žiaci vyfarbia plôšky so zvykmi, tradíciami a sviatkami, ktoré sa viažu k jesennému obdobiu. Na linajku napíšu, ktoré zvyky a tradície sa tradujú v ich obci na je

Vyfarbené slovo: **Pamiatka zosnulých**

4 Riešenie: Žiaci nakreslia alebo nalepia obrázok/fot svojej obce v jesennom období. Napíšu, aké zmeny nas obci na jeseň a aké jesenné práce vykonávajú ľudia v ob

Napr.:

Zmeny v obci na jeseň – opadávanie listia, zber úrody vtákov do teplých krajín, dlhšia noc, kratší deň, ochlade

Jesenné práce – upratanie a zber nepotrebných vecí, zb dín, hrabanie listia, trávy, zber konárov.

Námety na aktivity a hry

1. Námet na domácu úlohu: Jeseň v našej obci

Žiaci zistia, aké zmeny spojené s jeseňou nastávajú v ic Majú si všímať rozdiely oproti ostatným ročným obd (žiak pozoruje, skúma, báda, porovnáva).

2. Zmyslové cvičenie: Ovocná baba

Žiaci si posadajú do kruhu a zatvoria oči. Žiakom dáme nať kúsky rôznych druhov ovocia (jablko, hrušku, slivk úlohou je popísať chuť ovocia a správne ho pomenovať.

3. Dobrý nápad: Štvorlístok

Žiaci si výkres formátu A4 a rozdelia na 4 časti, ktoré o pojmami: rastliny, živočíchy, práce na poli, tradície. Úloh kov bude do jednotlivých častí zakresliť typické životné p kvetov (napr. zber úrody, opadávanie listov), živočíchov odlet sťahovavých vtákov, príprava zvierat na zimu – zá typické práce na poli (napr. zber úrody, orba) a tradície t pre dané ročné obdobie počas jesene (napr. vinobran miatka zosnulých).

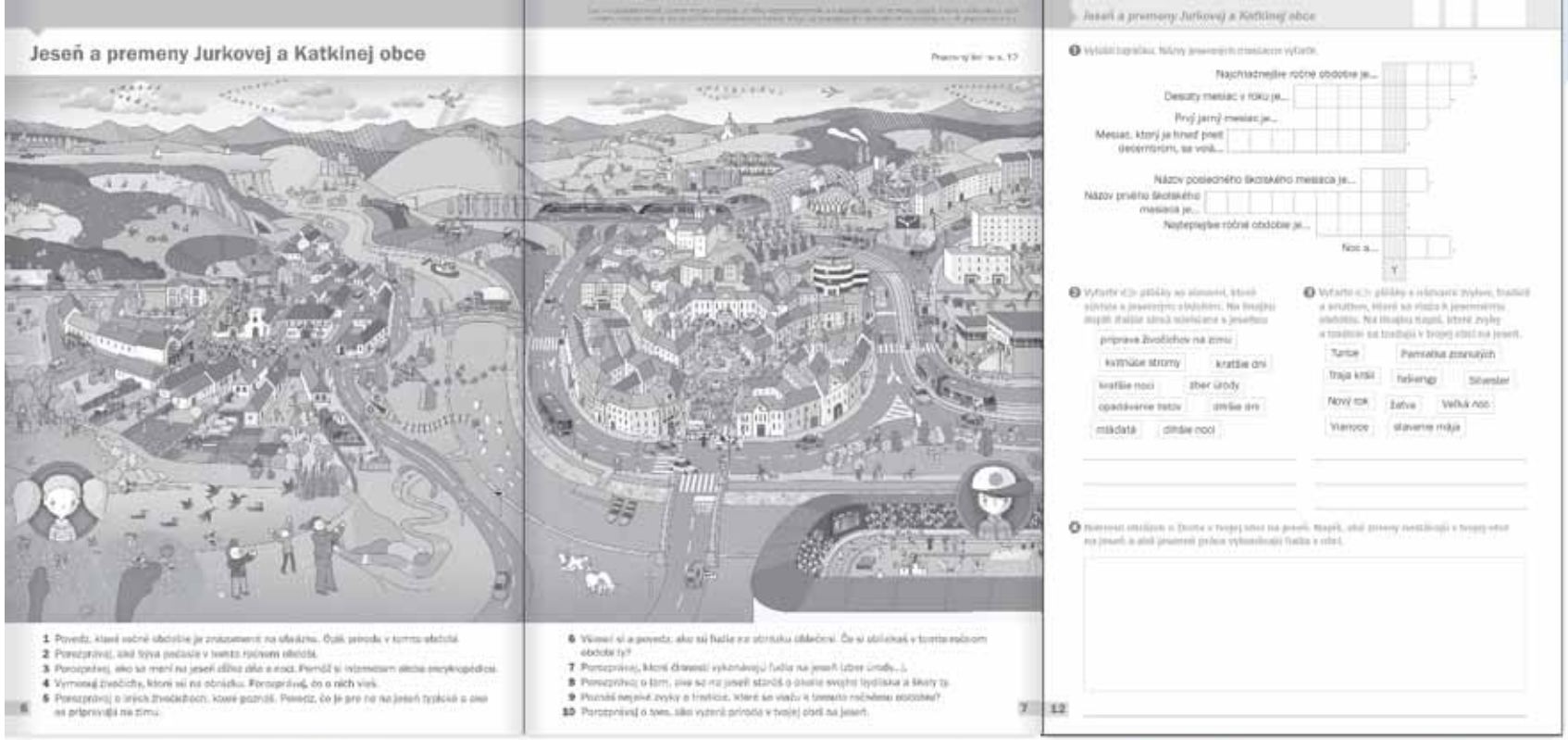

Jeseň a premeny Jurkovej a Katkinej obce

Kľúčové slová

znaky jesene, zmeny v prírode, dĺžka dňa a noci, zber úrody, príprava živočíchov na zimu

Edukačné ciele

Žiak vie charakterizovať zmeny v prírode na jeseň, používa vlastné pozorovania a skúsenosti. Pozná znaky jesene, zmeny v dĺžke dňa a noci v tomto ročnom období. Vie opísať činnosti ľudí na jeseň (zber úrody). Vie porozprávať o starostlivosti o živočíchy a o ich príprave na zimu.

Prierezové témy

Environmentálny a sociálny rozvoj, Mediálna výchova, Ochrana života a zdravia, Regionálna kultúra

Medzipredmetové vzťahy

slovenský jazyk, výchova, prírodoveda

Námety a odporúčania

V úvode spoločne hovoríme o tom, čo už o ročných obdobiach vieme, využiť vlastné skúsenosti, pozorovania a poznatky získané na hodinách prvouky. Na motivačnú časť môžu slúžiť aj interaktívne cvičenia z PMMD. Ako motiváciu môžeme tiež použiť obrázky, fotografie či pohľadnice. Ich triedením podľa vopred stanovených znakov, narratívnou pantomímou, prípadne hádankami a pesničkami, ktoré k danému ročnému obdobiu patria, sa dostaneme k hlavnému učivu.

Podľa úloh v učebnici postupne diskutujeme o obrázku, ktorý zachytáva ročné obdobie jeseň. Žiaci rozprávajú, aké znaky má jeseň na obrázku. Rozprávajú o živočíchoch na obrázku a diskutujú o tom, čo o týchto živočíchoch vedia. Neskôr rozprávajú o iných živočíchoch, ktoré poznajú, a o tom, čo tieto živočíchy robia na jeseň a ako sa pripravujú na zimu.

Následne vedieme rozhovor o ľuďoch a o ich oblečení v jesennom období. Diskutujeme o tom, ako sa na jeseň obliekame my. Zisťujeme, ako ľudia zberajú úrodu a pripravujú sa na príchod zimy. Pozorujeme pritom ľudí na obrázku. Rozhovor vedieme tak, aby žiaci rozprávali, ako sa o okolie vo svojej obci starajú oni. Rozprávajú, ako vyzerá okolie ich bydliska počas jesene.

Pomocou internetu alebo encyklopédií vyhľadávame rôzne ľudové zvyky a tradície v jesennom období. Spoločne o nich rozprávame, pričom si pomáhame obrázkami.

Ilustráciu ročného obdobia odporúčame priebežne využívať aj pri vyučovaní ostatných tém. Žiaci pozorovaním, vyhľadávaním, porovnávaním, triedením a skúmaním jednotlivých častí ilustrácie získavajú podnety na ďalšiu prácu a diskusiu. Ilustrácia im pomáha vnímať preberanú problematiku niektorých javov komplexne a v súvislostiach.

12

Strana 12 na písomné vypracovanie úloh

1 Riešenie: Žiaci vyľúštia tajničku a jej riešenie napíšu na riadok. V tajničke vyfarbia názvy jesenných mesiacov.

Výsledok tajničky: **ZBER ÚRODY**

Najchladnejšie ročné obdobie je ***zima***.

Desiaty mesiac v roku je *okt**ó**ber*.

Prvý jarný mesiac je *mar**e**c*.

Mesiac, ktorý je hneď pred decembrom sa volá *novemb**e**r*.

Názov posledného školského mesiaca je *j**ú**n*.

Názov prvého školského mesiaca je *sept**e**mber*.

Najteplejšie ročné obdobie je *l**e**to*.

Noc a ***d**eň*.

Y

2 Riešenie: Žiaci vyfarbia plôšky so slovami, ktoré súvisia s jesennou prírodou. Na linajku doplnia ďalšie slová súvisiace s jeseňou.

Správne slová: *dlhšie noci, príprava živočíchov na zimu, kratšie dni, zber úrody, opadávanie listov.*

Ďalšie slová súvisiace s jeseňou: *zvieratá aj človek si robia zásoby, odlet vtákov do teplých krajín, začiatok školského roka, chladnejšie dni.*

3 Riešenie: Žiaci vyfarbia plôšky so zvykmi, tradíciami a sviatkami, ktoré sa viažu k jesennému obdobiu. Na linajku napíšu, ktoré zvyky a tradície sa tradujú v ich obci na je

Vyfarbené slovo: **Pamiatka zosnulých**

4 Riešenie: Žiaci nakreslia alebo nalepia obrázok/fot svojej obce v jesennom období. Napíšu, aké zmeny nas obci na jeseň a aké jesenné práce vykonávajú ľudia v ob

Napr.:

Zmeny v obci na jeseň – opadávanie listia, zber úrody vtákov do teplých krajín, dlhšia noc, kratší deň, ochlade

Jesenné práce – upratanie a zber nepotrebných vecí, zb dín, hrabanie listia, trávy, zber konárov.

Námety na aktivity a hry

1. Námet na domácu úlohu: Jeseň v našej obci

Žiaci zistia, aké zmeny spojené s jeseňou nastávajú v ic Majú si všímať rozdiely oproti ostatným ročným obd (žiak pozoruje, skúma, báda, porovnáva).

2. Zmyslové cvičenie: Ovocná baba

Žiaci si posadajú do kruhu a zatvoria oči. Žiakom dáme nať kúsky rôznych druhov ovocia (jablko, hrušku, slivk úlohou je popísať chuť ovocia a správne ho pomenovať.

3. Dobrý nápad: Štvorlístok

Žiaci si výkres formátu A4 a rozdelia na 4 časti, ktoré o pojmami: rastliny, živočíchy, práce na poli, tradície. Úloh kov bude do jednotlivých častí zakresliť typické životné kvetov (napr. zber úrody, opadávanie listov), živočíchov odlet sťahovavých vtákov, príprava zvierat na zimu – zá typické práce na poli (napr. zber úrody, orba) a tradície pre dané ročné obdobie počas jesene (napr. vinobran miatka zosnulých).

Žiak vie charakterizovať jesenné zmeny v prírode, používa vlastné pozorovania a skúsenosti. Pozná znaky jesene, zmeny v dĺžke dňa a noci v tomto ročnom období. Vie opísať činnosti ľudí na jeseň (zber úrody). Vie porozprávať o starostlivosti o živočíchy a o ich príprave na zimu.

Jeseň a premeny Jurkovej a Katkinej obce

Pracovný list na s. 12

1 Povedz, ktoré ročné obdobie je znázornené na obrázku. Opíš prírodu v tomto období.
2 Porozprávaj, aké býva počasie v tomto ročnom období.
3 Porozprávaj, ako sa mení na jeseň dĺžka dňa a noci. Pomôž si internetom alebo encyklopédiou.
4 Vymenuj živočíchy, ktoré sú na obrázku. Porozprávaj, čo o nich vieš.
5 Porozprávaj o iných živočíchoch, ktoré poznáš. Povedz, čo je pre ne na jeseň typické a ako sa pripravujú na zimu.

6 Všimni si a povedz, ako sú ľudia na obrázku oblečení. Čo si obliekaš v tomto ročnom období ty?
7 Porozprávaj, ktoré činnosti vykonávajú ľudia na jeseň (zber úrody...).
8 Porozprávaj o tom, ako sa na jeseň staráš o okolie svojho bydliska a školy ty.
9 Poznáš nejaké zvyky a tradície, ktoré sa viažu k tomuto ročnému obdobiu?
10 Porozprávaj o tom, ako vyzerá príroda v tvojej obci na jeseň.

1 Vylúšti tajničku. Názvy jesenných mesiacov vyfarbi.

Najchladnejšie ročné obdobie je... .

Desiaty mesiac v roku je... .

Prvý jarný mesiac je... .

Mesiac, ktorý je hneď pred decembrom, sa volá... .

Názov posledného školského mesiaca je... .

Názov prvého školského mesiaca je... .

Najteplejšie ročné obdobie je... .

Noc a... .

Y

2 Vyfarbi plôšky so slovami, ktoré súvisia s jesenným obdobím. Na linajku doplň ďalšie slová súvisiace s jeseňou.

príprava živočíchov na zimu

kvitnúce stromy

kratšie dni

kratšie noci

zber úrody

opadávanie listov

dlhšie dni

mláďatá

dlhšie noci

3 Vyfarbi plôšky s názvami zvykov, tradícií a sviatkov, ktoré sa viažu k jesennému obdobiu. Na linajku napíš, ktoré zvyky a tradície sa tradujú v tvojej obci na jeseň.

Turíce

Pamiatka zosnulých

Traja králi

fašiangy

Silvester

Nový rok

žatva

Veľká noc

Vianoce

stavanie mája

4 Nakresli obrázok o živote v tvojej obci na jeseň. Napíš, aké zmeny nastávajú v tvojej obci na jeseň a aké jesenné práce vykonávajú ľudia v obci.

Doprava v obci

Doprava v obci

s. 6, 7

Kľúčové slová

doprava, dopravné prostriedky, osobná doprava, nákladná doprava, cestná doprava, železničná, lodná a letecká doprava, individuálna doprava, hromadná doprava

Edukačné ciele

Žiak vie opísať druhy dopravy v obci.

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj, Regionálna výchova a ľudová kultúra, Environmentálna výchova, Ochrana života a zdravia

Medzipredmetové vzťahy

výtvarná výchova, pracovné vyučovanie

Poznámka: Rozširujúce učivo sa prekrýva s prierezovými témami a medzipredmetovými vzťahmi.

Námety a odporúčania

So žiakmi sa na úvod rozprávame o zážitkoch z cestovania. Napr.: Nedávno sa skončili prázdniny a väčšina z nás niekam cestovala. Kam ste s rodičmi cestovali? Ako ste tam cestovali? Išli ste autom alebo vlakom? Žiaci postupne rozprávajú o zážitkoch z cestovania, o balení vecí potrebných na cestu. Ako by ste odviezli rôzne druhy nákladu? Napr. nábytok do bytu, kufor starkej na stanicu, tehly na stavbu domu, balík do Ameriky.

Úloha 1

So žiakmi spoločne diskutujeme o tom, aké dopravné prostriedky poznajú. Žiaci postupne rozprávajú o konkrétnych dopravných prostriedkoch (auto, autobus atď.). Neskôr vyzveme žiakov, aby sa pokúsili rozdeliť dopravné prostriedky podľa toho, po akej ceste sa pohybujú. Rozmýšľajú, na čo všetko (okrem prepravy ľudí) sa dajú dopravné prostriedky použiť. Môžeme využiť otázky typu: Vozia sa v dopravných prostriedkoch iba ľudia? Použiť môžeme aj PMMD (PEXESO).

Žiaci pozorujú obrázky v kapitole Ročné obdobia v obci a diskutujú o tom, aké dopravné prostriedky vidia na jednotlivých ilustráciách ročných období.

Úloha 2

Žiakov vyzveme, aby premýšľali o tom, či možno nájsť rovnaké dopravné prostriedky v meste a na dedine. So žiakmi diskutujeme o tom, preč prostriedky vyskytujú iba v meste a ne dedine.

Ďalej vyzveme ž ad tým, či sa všetky dopravné prostri . Spoločne so žiakmi pomenujeme žel dopravu. Zamýšľame sa, či tieto druhy ých obcí. Môžeme sa napr. pýtať: Ako am a tam? Hľadaj čo najviac spôsobov

Úloha 3

So žiakmi diskut . Spoločne prichádzame na riešenie, af po ceste, po vode, po železnici a vo etu spoločne so žiakmi hľadáme mes dzajú letiská, prístavy

20

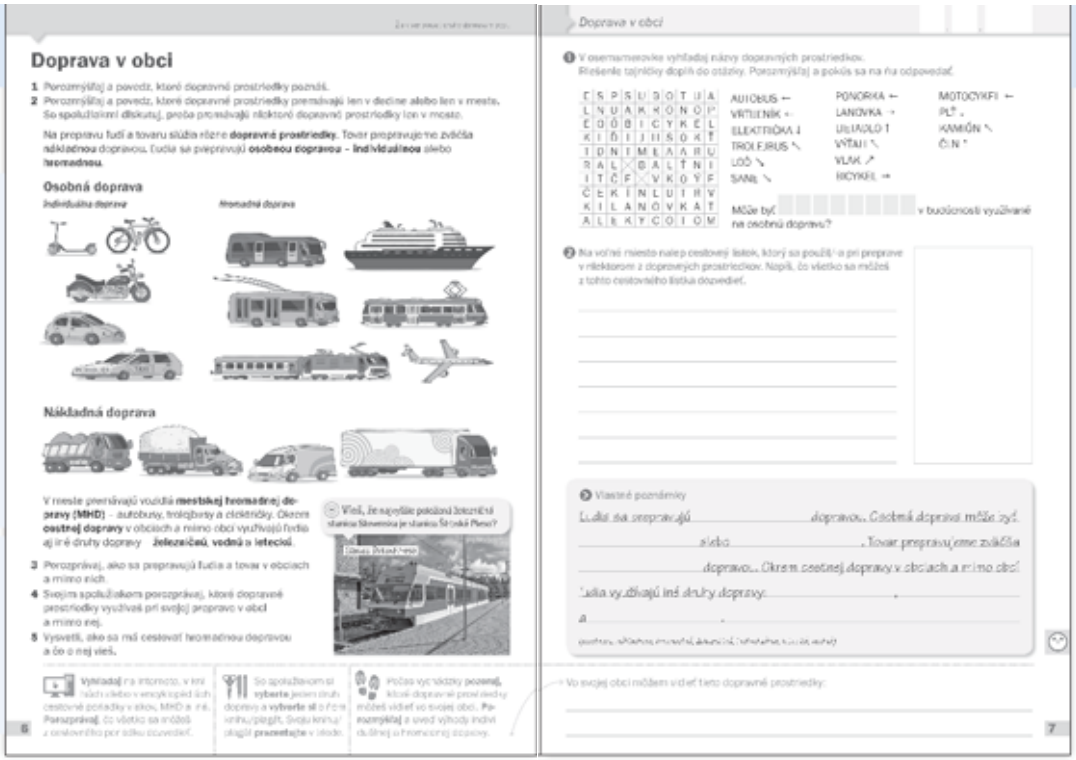

alebo železničné stanice. Pomôcť nám môže aj PMMD.

Úloha 4

Žiaci pracujú v skupinách alebo vo dvojiciach. Majú za úlohu zistiť, aký dopravný prostriedok používajú ich spolužiaci. Vyzveme žiakov, aby svoje zistenia prezentovali za svojich spolužiakov (napr. Môj spolužiak Michal chodí do školy autom s rodičmi). Aj pri tejto úlohe si môžeme pomôcť s PMMD.

Úloha 5

So žiakmi sa rozprávame o prostriedkoch mestskej hromadnej dopravy. Rozmýšľame, kde môžeme nájsť MHD (napr. v meste). Hovoríme o pravidlách cestovania týmto druhom dopravy a o slušnom správaní (napr. starších pustíme sadnúť, rozprávame tichým hlasom a pod.).

Na záver oboznamujeme žiakov s cestovnými poriadkami. Spoločne hľadáme cestovné poriadky autobusovej dopravy, železničnej dopravy alebo mestskej hromadnej dopravy. Žiakom ukážeme rôzne cestovné poriadky, aby ich mohli porovnať. Môžeme použiť aj internet.

Vieš, že...?

Žiakom môžeme povedať, že zo Štrby na Štrbské Pleso vedie ozubnicová železnica. Môžeme im vysvetliť princíp fungovania ozubnice. Zistíme, ktorí zo žiakov už boli na Štrbskom Plese a ktorí tam cestovali vlakom. Spoločne o tom diskutujeme.

Vyhľadaj: Vyhľadávame cestovné poriadky rôznych dopravných prostriedkov, príp. hromadnej dopravy a pod. Žiaci diskutujú o informáciách a iných skutočnostiach, ktoré sa dozvedajú z jednotlivých poriadkov.

Pomôcky: PC, internetové pripojenie, príp. encyklopédie, knihy.

Vyrob: Žiaci tvoria knihu o zvolenom druhu dopravy. Je vhodné ich navigovať ohľadom koncepcie a formy knihy. Výstupom by mala byť jej prezentácia. Ukážka výrobku je súčasťou PMMD.

Pomôcky: kartón, nožnice, farby, lepidlo, papier atď.

Vychádzka: Počas vychádzky do okolia školy žiaci pozorujú, ktoré dopravné prostriedky sa nachádzajú v ich obci. Diskutujú o výhodách (príp. nevýhodách) individuálnej a hromadnej dopravy. Za cieľovú destináciu je vhodné vybrať objekt, kde sa dajú pozorovať rozmanité dopravné prostriedky.

Strana na písomné vypracovanie úloh

1 Riešenie: Môže byť potrubie v budúcnosti využívané na osobnú dopravu?

Slová nachádzajúce sa v osemsmerovke:

E	S	P	S	U	B	O	T	U	A
L	N	U	A	K	R	O	N	O	P
E	O	Ó	B	I	C	Y	K	E	L
K	L	Ď	I	J	H	S	O	K	Ť
T	D	N	T	M	E	A	A	R	U
R	A	L	L	B	A	L	Ť	N	I
I	T	Č	E	N	V	K	O	Ý	E
Č	E	K	Í	N	L	U	T	R	V
K	I	L	A	N	O	V	K	A	T
A	L	E	K	Y	C	O	T	O	M

LIETADLO, LOĎ, TROLEJBUS, VÝŤAH, PLŤ, VLAK – *písmenká sa prekrývajú*

2 Riešenie:

- Do prázdneho rámika žiaci nalepia lístok z ľubovoľného dopravného prostriedku *(autobus, loď, lietadlo, vlak, MHD...)*.
- Údaje z jednotlivých cestovných lístkov sa nemusia zhodovať *(napr. lístok MHD obsahuje názov, číslo, platnosť, zónu, cenu...)*.

Vlastné poznámky

(metodickú pomoc pre žiakov ponúka PMMD):

Žiaci dopĺňajú správne nápovedné slová do textu. Pri dopĺňaní si môžu pomôcť textom vľavo.

*Ľudia sa prepravujú **osobnou** dopravou. Osobná doprava môže byť **individuálna** alebo **hromadná**. Tovar prepravujeme zväčša **nákladnou** dopravou. Okrem cestnej dopravy v obciach a mimo obcí ľudia využívajú iné druhy dopravy: **železničná, letecká a lodná.***

V našej obci môžeme vidieť tieto dopravné prostriedky: *(Žiaci napíšu názvy dopravných prostriedkov, ktoré vidia napr. počas cesty do školy, keď trávia čas vonku alebo keď idú s rodičmi na nákup).*

Námety na aktivity a hry

1. Detská hra: Letí, letí, všetko letí

Spolu so žiakmi odriekame veršík:

Letí, letí, všetko letí,
čo má krídla, všetko letí...

Súčasne s odriekaním riekanky do rytmu udierame ukazovákmi (rukami) o podložku (lavica, stehná, zem...), až kým nepoviem, čo letí. Napr.: *Lastovička letí!*

Úlohou žiakov je rýchlo usúdiť, či lastovička letí alebo neletí, a podľa toho buď zodvihnúť ruky (ako prejav súhlasnej odpovede), alebo ruky nechať na podložke (ako prejav nesúhlasnej odpovede). Môžeme zadávať rôzne predmety, aj také, čo nemajú s lietaním nič spoločné. Kto sa pomýli, odovzdá niečo do zálohy. Na záver hry bude musieť splniť nejakú úlohu, aby zálohu dostal späť.

Doprava v obci

s. 6, 7

Kľúčové slová

doprava, dopravné prostriedky, osobná doprava, nákladná doprava, cestná doprava, železničná, lodná a letecká doprava, individuálna doprava, hromadná doprava

Edukačné ciele

Žiak vie opísať druhy dopravy v obci.

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj, Regionálna výchova a ľudová kultúra, Environmentálna výchova, Ochrana života a zdravia

Medzipredmetové vzťahy

výtvarná výchova, pracovné vyučovanie

Poznámka: Rozširujúce učivo sa prekrýva s prierezovými témami a medzipredmetovými vzťahmi.

Námety a odporúčania

So žiakmi sa na úvod rozprávame o zážitkoch z cestovania. Napr.: Nedávno sa skončili prázdniny a väčšina z nás niekam cestovala. Kam ste s rodičmi cestovali? Ako ste tam cestovali? Išli ste autom alebo vlakom? Žiaci postupne rozprávajú o zážitkoch z cestovania, o balení vecí potrebných na cestu. Ako by ste odviezli rôzne druhy nákladu? Napr. nábytok do bytu, kufor starkej na stanicu, tehly na stavbu domu, balík do Ameriky.

Úloha 1

So žiakmi spoločne diskutujeme o tom, aké dopravné prostriedky poznajú. Žiaci postupne rozprávajú o konkrétnych dopravných prostriedkoch (auto, autobus atď.). Neskôr vyzveme žiakov, aby sa pokúsili rozdeliť dopravné prostriedky podľa toho, po akej ceste sa pohybujú. Rozmýšľajú, na čo všetko (okrem prepravy ľudí) sa dajú dopravné prostriedky použiť. Môžeme využiť otázky typu: Vozia sa v dopravných prostriedkoch iba ľudia? Použiť môžeme aj PMMD (PEXESO).

Žiaci pozorujú obrázky v kapitole Ročné obdobia v obci a diskutujú o tom, aké dopravné prostriedky vidia na jednotlivých ilustráciách ročných období.

Úloha 2

Žiakov vyzveme, aby premýšľali o tom, či možno nájsť rovnaké dopravné prostriedky v meste a na dedine. So žiakmi diskutujeme o tom, prečo sa niektoré dopravné prostriedky vyskytujú iba v meste a nemôžeme ich nájsť aj na dedine.

Ďalej vyzveme žiakov, aby sa zamyslili nad tým, či sa všetky dopravné prostriedky pohybujú po ceste. Spoločne so žiakmi pomenujeme železničnú, lodnú a leteckú dopravu. Zamýšľame sa, či tieto druhy dopravy vedú do všetkých obcí. Môžeme sa napr. pýtať: Ako sa dostaneš zo školy tam a tam? Hľadaj čo najviac spôsobov.

Úloha 3

So žiakmi diskutujeme o preprave tovaru. Spoločne prichádzame na riešenie, že tovar sa dá prepravovať po ceste, po vode, po železnici a vo vzduchu. Pomocou internetu spoločne so žiakmi hľadáme miesta, v ktorých sa nachádzajú letiská, prístavy

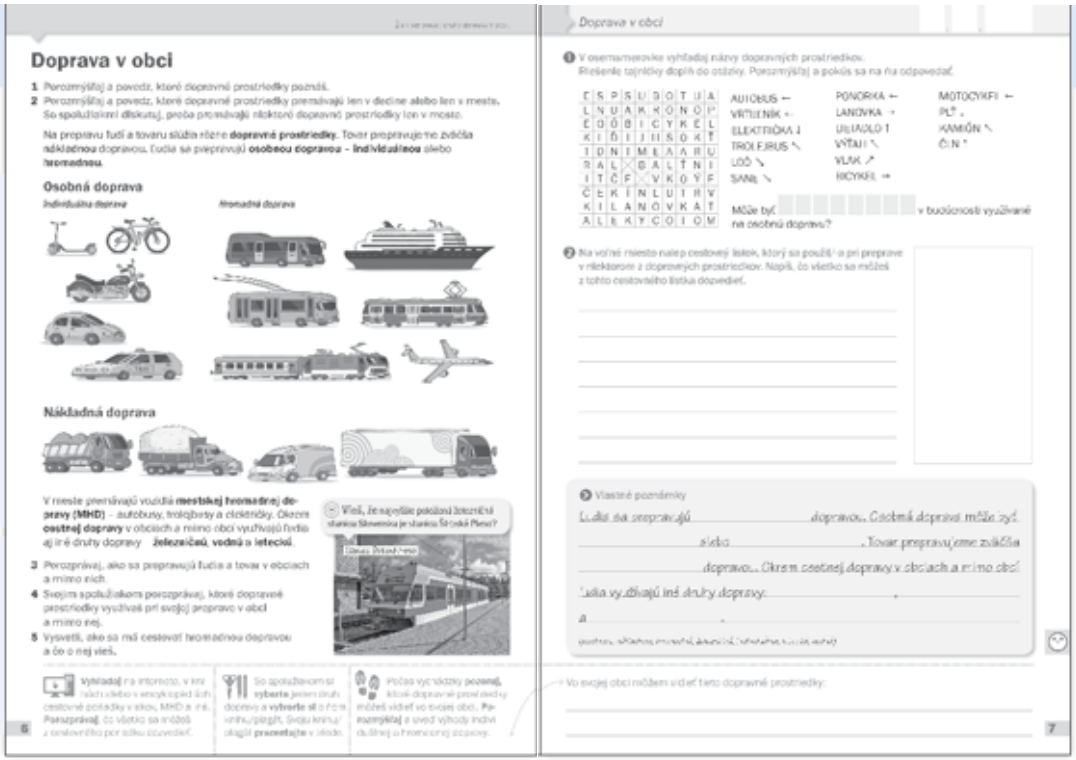

Doprava v obci

1 Porozmýšľaj a povedz, ktoré dopravné prostriedky poznáš.
2 Porozmýšľaj a povedz, ktoré dopravné prostriedky premávajú len v dedine alebo len v meste. So spolužiakmi diskutuj, prečo premávajú niektoré dopravné prostriedky len v meste.

Na prepravu ľudí a tovaru slúžia rôzne **dopravné prostriedky**. Tovar prepravujeme zväčša **nákladnou** dopravou. Ľudia sa prepravujú **osobnou dopravou – individuálnou** alebo **hromadnou**.

Osobná doprava

Individuálna doprava | Hromadná doprava

Nákladná doprava

V meste premávajú vozidlá **mestskej hromadnej dopravy (MHD)** – autobusy, trolejbusy a električky. Okrem **cestnej dopravy** v obciach a mimo obcí využívajú ľudia aj iné druhy dopravy – **železničnú, vodnú a leteckú**.

Vieš, že najvyššie položená železničná stanica Slovenska je stanica Štrbské Pleso?

3 Porozprávaj, ako sa prepravujú ľudia a tovar v obciach a mimo nich.
4 Svojím spolužiakom porozprávaj, ktoré dopravné prostriedky využívali pri svojej preprave v obci a mimo nej.
5 Vysvetli, ako sa má cestovať hromadnou dopravou a čo o nej vieš.

Vyhľadaj na internete, v knihách alebo v encyklopédiách cestovné poriadky v obci, MHD a iné. Porozprávaj, čo všetko sa môžeš z cestovného poriadku dozvedieť.

So spolužiakom si vyberte jeden druh dopravy a vytvorte si o ňom knihu/plagát. Svoju knihu/plagát prezentujte v triede.

Počas vychádzky pozoruj, ktoré dopravné prostriedky môžeš vidieť vo svojej obci. Porozmýšľaj a uveď výhody individuálnej a hromadnej dopravy.

Vo svojej obci môžem vidieť tieto dopravné prostriedky:

6

Doprava v obci

1 V osemsmerovke vyhľadaj názvy dopravných prostriedkov. Riešenie tajničky dopíš do ostáv. Porozmýšľaj a pokúš sa na ňu odpovedať.

E	S	P	S	U	B	O	T	U	A
L	N	U	A	K	R	O	N	O	P
E	O	Ó	B	I	C	Y	K	E	L
K	L	Đ	I	J	H	S	O	K	Ť
T	D	N	T	M	E	A	A	R	U
R	A	L	L	B	A	L	Ť	N	I
I	T	Č	E	N	V	K	O	Y	E
Č	E	K	Í	N	L	U	T	R	V
K	I	L	A	N	O	V	K	A	T
A	L	E	K	Y	C	O	T	O	M

AUTOBUS ←, VRTUĽENIK ←, ELEKTRIČKA ↓, TROLEJBUS ↖, LOĎ ↘, SANI ↘, PONORKA ←, LANOVKA →, LIETADLO ↑, VŤAH ↖, VLAK ↗, BICYKEL →, MOTOCYKEL ←, PLŤ ↓, KAMIÓN ↖, ČLN ↑

Môže byť _____ v budúcnosti využívané na osobnú dopravu?

2 Na voľné miesto nalep cestovný lístok, ktorý sa použil/a pri preprave v niekoľkom z dopravných prostriedkov. Napíš, čo všetko sa môžeš z tohto cestovného lístka dozvedieť.

Vlastné poznámky

Ľudia sa prepravujú _____ dopravou. Osobná doprava môže byť _____ alebo _____. Tovar prepravujeme zväčša _____ dopravou. Okrem cestnej dopravy v obciach a mimo obcí ľudia využívajú iné druhy dopravy: _____, _____ a _____.

7

alebo železničné stanice. Pomôcť nám môže aj PMMD.

Úloha 4

Žiaci pracujú v skupinách alebo vo dvojiciach. Majú za úlohu zistiť, aký dopravný prostriedok používajú ich spolužiaci. Vyzveme žiakov, aby svoje zistenia prezentovali za svojich spolužiakov (napr. Môj spolužiak Michal chodí do školy autom s rodičmi). Aj pri tejto úlohe si môžeme pomôcť s PMMD.

Úloha 5

So žiakmi sa rozprávame o prostriedkoch mestskej hromadnej dopravy. Rozmýšľame, kde môžeme nájsť MHD (napr. v meste). Hovoríme o pravidlách cestovania týmto druhom dopravy a o slušnom správaní (napr. starších pustíme sadnúť, rozprávame tichým hlasom a pod.).

Na záver oboznamujeme žiakov s cestovnými poriadkami. Spoločne hľadáme cestovné poriadky autobusovej dopravy, železničnej dopravy alebo mestskej hromadnej dopravy. Žiakom ukážeme rôzne cestovné poriadky, aby ich mohli porovnať. Môžeme použiť aj internet.

Vieš, že...?

Žiakom môžeme povedať, že zo Štrby na Štrbské Pleso vedie ozubnicová železnica. Môžeme im vysvetliť princíp fungovania ozubnice. Zistíme, ktorí zo žiakov už boli na Štrbskom Plese a ktorí tam cestovali vlakom. Spoločne o tom diskutujeme.

Vyhľadaj: Vyhľadávame cestovné poriadky rôznych dopravných prostriedkov, príp. hromadnej dopravy a pod. Žiaci diskutujú o informáciách a iných skutočnostiach, ktoré sa dozvedajú z jednotlivých poriadkov.

Pomôcky: PC, internetové pripojenie, príp. encyklopédie, knihy.

Vyrob: Žiaci tvoria knihu o zvolenom druhu dopravy. Je vhodné ich navigovať ohľadom koncepcie a formy knihy. Výstupom by mala byť jej prezentácia. Ukážka výrobku je súčasťou PMMD.

Pomôcky: kartón, nožnice, farby, lepidlo, papier atď.

Vychádzka: Počas vychádzky do okolia školy žiaci pozorujú, ktoré dopravné prostriedky sa nachádzajú v ich obci. Diskutujú o výhodách (príp. nevýhodách) individuálnej a hromadnej dopravy. Za cieľovú destináciu je vhodné vybrať objekt, kde sa dajú pozorovať rozmanité dopravné prostriedky.

Strana na písomné vypracovanie úloh

1 Riešenie: Môže byť potrubie v budúcnosti využívané na osobnú dopravu?

Slová nachádzajúce sa v osemsmerovke:

E	S	P	S	U	B	O	T	U	A
L	N	U	A	K	R	O	N	O	P
E	O	Ó	B	I	C	Y	K	E	L
K	L	Đ	I	J	H	S	O	K	Ť
T	D	N	T	M	E	A	A	R	U
R	A	L	L	B	A	L	Ť	N	I
I	T	Č	E	N	V	K	O	Y	E
Č	E	K	Í	N	L	U	T	R	V
K	I	L	A	N	O	V	K	A	T
A	L	E	K	Y	C	O	T	O	M

LIETADLO, LOĎ, TROLEJBUS, VÝŤAH, PLŤ, VLAK – *písmenká sa prekrývajú*

2 Riešenie:

- Do prázdneho rámika žiaci nalepia lístok z ľubovoľného dopravného prostriedku *(autobus, loď, lietadlo, vlak, MHD...)*.
- Údaje z jednotlivých cestovných lístkov sa nemusia zhodovať *(napr. lístok MHD obsahuje názov, číslo, platnosť, zónu, cenu...)*.

Vlastné poznámky

(metodickú pomoc pre žiakov ponúka PMMD):

Žiaci dopĺňajú správne nápovedné slová do textu. Pri dopĺňaní si môžu pomôcť textom vľavo.

*Ľudia sa prepravujú **osobnou** dopravou. Osobná doprava môže byť **individuálna** alebo **hromadná**. Tovar prepravujeme zväčša **nákladnou** dopravou. Okrem cestnej dopravy v obciach a mimo obcí ľudia využívajú iné druhy dopravy: **železničná, letecká a lodná.***

V našej obci môžeme vidieť tieto dopravné prostriedky: *(Žiaci napíšu názvy dopravných prostriedkov, ktoré vidia napr. počas cesty do školy, keď trávia čas vonku alebo keď idú s rodičmi na nákup).*

Námety na aktivity a hry

1. Detská hra: Letí, letí, všetko letí

Spolu so žiakmi odriekame veršík:

Letí, letí, všetko letí,
čo má krídla, všetko letí...

Súčasne s odriekaním riekanky do rytmu udierame ukazovákmi (rukami) o podložku (lavica, stehná, zem...), až kým nepoviem, čo letí. Napr.: *Lastovička letí!*

Úlohou žiakov je rýchlo usúdiť, či lastovička letí alebo neletí, a podľa toho buď zodvihnúť ruky (ako prejav súhlasnej odpovede), alebo ruky nechať na podložke (ako prejav nesúhlasnej odpovede). Môžeme zadávať rôzne predmety, aj také, čo nemajú s lietaním nič spoločné. Kto sa pomýli, odovzdá niečo do zálohy. Na záver hry bude musieť splniť nejakú úlohu, aby zálohu dostal späť.

Doprava v obci

1 Porozmýšľaj a povedz, ktoré dopravné prostriedky poznáš.
2 Porozmýšľaj a povedz, ktoré dopravné prostriedky premávajú len v dedine alebo len v meste. So spolužiakmi diskutuj, prečo premávajú niektoré dopravné prostriedky len v meste.

Na prepravu ľudí a tovaru slúžia rôzne **dopravné prostriedky.** Tovar prepravujeme zväčša **nákladnou** dopravou. Ľudia sa prepravujú **osobnou dopravou** – **individuálnou** alebo **hromadnou.**

Osobná doprava

Individuálna doprava

Hromadná doprava

Nákladná doprava

V meste premávajú vozidlá **mestskej hromadnej dopravy (MHD)** – autobusy, trolejbusy a električky. Okrem **cestnej dopravy** v obciach a mimo obcí využívajú ľudia aj iné druhy dopravy – **železničnú, vodnú** a **leteckú.**

Vieš, že najvyššie položená železničná stanica Slovenska je stanica Štrbské Pleso?

3 Porozprávaj, ako sa prepravujú ľudia a tovar v obciach a mimo nich.
4 Svojim spolužiakom porozprávaj, ktoré dopravné prostriedky využívaš pri svojej preprave v obci a mimo nej.
5 Vysvetli, ako sa má cestovať hromadnou dopravou a čo o nej vieš.

Vyhľadaj na internete, v knihách alebo v encyklopédiách cestovné poriadky vlakov, MHD a iné. **Porozprávaj**, čo všetko sa môžeš z cestovného poriadku dozvedieť.

So spolužiakom si **vyberte** jeden druh dopravy a **vytvorte si** o ňom knihu/plagát. Svoju knihu/plagát **prezentujte** v triede.

Počas vychádzky **pozoruj**, ktoré dopravné prostriedky môžeš vidieť vo svojej obci. **Porozmýšľaj** a uveď výhody individuálnej a hromadnej dopravy.

1 V osemsmerovke vyhľadaj názvy dopravných prostriedkov. Riešenie tajničky doplň do otázky. Porozmýšľaj a pokús sa na ňu odpovedať.

E	S	P	S	U	B	O	T	U	A
L	N	U	A	K	R	O	N	O	P
E	O	Ó	B	I	C	Y	K	E	L
K	L	Ď	I	J	H	S	O	K	Ť
T	D	N	T	M	E	A	A	R	U
R	A	L	X	B	A	L	Ť	N	I
I	T	Č	E	X	V	K	O	Ý	E
Č	E	K	Í	N	Ľ	U	T	R	V
K	I	L	A	N	O	V	K	A	T
A	L	E	K	Y	C	O	T	O	M

AUTOBUS ←
VRTUĽNÍK ←
ELEKTRIČKA ↓
TROLEJBUS ↖
LOĎ ↘
SANE ↘
PONORKA ←
LANOVKA →
LIETADLO ↑
VÝŤAH ↖
VLAK ↗
BICYKEL →
MOTOCYKEL ←
PLŤ ↓
KAMIÓN ↖
ČLN ↑

Môže byť _____ v budúcnosti využívané na osobnú dopravu?

2 Na voľné miesto nalep cestovný lístok, ktorý sa použil/-a pri preprave v niektorom z dopravných prostriedkov. Napíš, čo všetko sa môžeš z tohto cestovného lístka dozvedieť.

_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Vlastné poznámky

Ľudia sa prepravujú _____ dopravou. Osobná doprava môže byť _____ alebo _____. Tovar prepravujeme zväčša _____ dopravou. Okrem cestnej dopravy v obciach a mimo obcí ľudia využívajú iné druhy dopravy: _____, _____ a _____.

(osobnou, nákladnou, hromadnú, železničnú, individuálna, letecká, vodná)

Vo svojej obci môžem vidieť tieto dopravné prostriedky:

_____
_____

Aktivita

Otázky

1. Môžeš ma vidieť **iba v meste**? Môžeš ma vidieť **iba na dedine**? Môžeš ma vidieť **na dedine** i **v meste**?

2. Som dopravný prostriedok **nákladnej dopravy**? Som dopravný prostriedok **osobnej dopravy**? Môžem byť dopravný prostriedok **nákladnej** aj **osobnej dopravy**?

3. Som dopravný prostriedok **individuálnej osobnej dopravy**? Som dopravný prostriedok **hromadnej osobnej dopravy**?

4. Pohybujem sa **po ceste**? Pohybujem sa **po vode**? Pohybujem sa **vo vzduchu**? Pohybujem sa **po koľajniciach**?

Leto a premeny Jurkovej a Katkinej obce

Pracovný list na s. 11

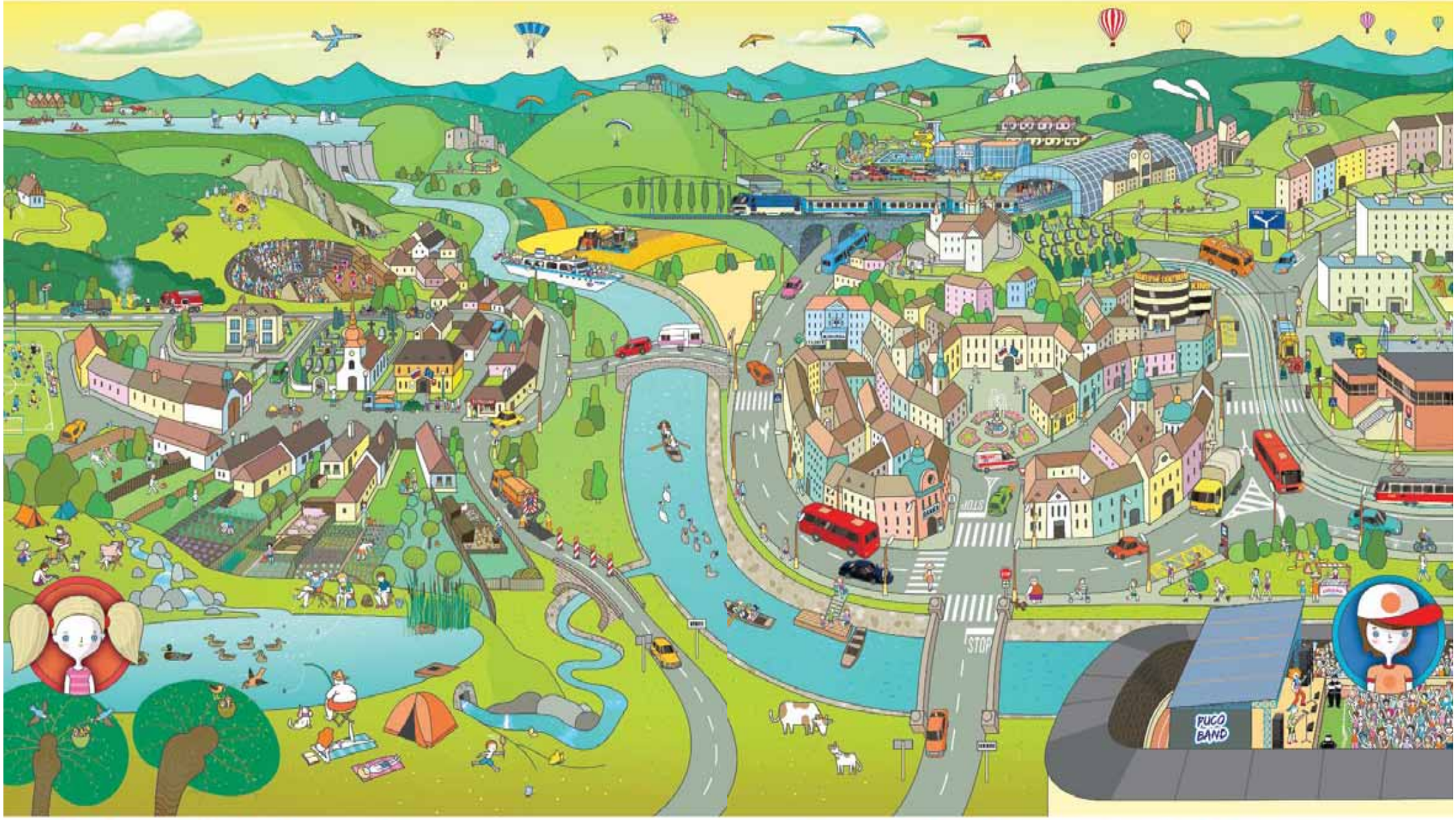

1 Povedz, ktoré ročné obdobie je znázornené na obrázku.
2 Porozprávaj, aké býva počasie v tomto ročnom období.
3 Opíš, ako vyzerá príroda na obrázku. Zisti a porozprávaj, ako sa mení v tomto ročnom období dĺžka dňa a noci. Pomôž si internetom alebo encyklopédiou.
4 Vymenuj živočíchy, ktoré sú znázornené na obrázku. Porozprávaj, čo o nich vieš.
5 Porozprávaj o iných živočíchoch, ktoré poznáš. Povedz, čo je pre ne v lete typické.
6 Všimni si a povedz, ako sú ľudia na obrázku oblečení. Čo si obliekaš v tomto ročnom období ty?
7 Porozprávaj, ako trávia ľudia voľný čas na obrázku. Ako trávíš v lete voľný čas ty?
8 Povedz, ako sa staráš o svoje zdravie a bezpečnosť počas letných aktivít.
9 Poznáš nejaké zvyky a tradície, ktoré sa viažu k tomuto ročnému obdobiu?
10 Porozprávaj o tom, ako vyzerá príroda v tvojej obci v lete.

Zima a premeny Jurkovej a Katkinej obce

Pracovný list na s. 13

1 Povedz, ktoré ročné obdobie je znázornené na obrázku. Opíš prírodu v tomto období.
2 Porozprávaj, aké býva počasie v tomto ročnom období.
3 Porozprávaj, ako sa mení v zime dĺžka dňa a noci. Pomôž si internetom alebo encyklopédiou.
4 Vymenuj živočíchy, ktoré sú na obrázku. Porozprávaj, čo o nich vieš.
5 Porozprávaj o iných živočíchoch, ktoré poznáš. Povedz, ako sa starajú ľudia o živočíchy v prírode.
6 Všimni si a povedz, ako sú ľudia na obrázku oblečení. Čo si obliekaš v tomto ročnom období ty?
7 Prezri si obrázok a porozprávaj, ako sa na ňom starajú ľudia o svoju obec.
8 Porozprávaj o tom, ako sa v zime staráš o okolie svojho bydliska a školy ty.
9 Poznáš nejaké zvyky a tradície, ktoré sa viažu k tomuto ročnému obdobiu?
10 Porozprávaj o tom, ako vyzerá príroda v tvojej obci v zime.

Pohoria na mape Slovenska

Pohoria na mape Slovenska

s. 38, 39

Kľúčové slová

hnedá farba na mape, pohorie, les, pasienky, hole, kosodrevina, skaly

Edukačné ciele

Žiak vie **ukázať na mape Slovenska pohoria podľa farieb**.

Prierezové témy

Environmentálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra

Medzipredmetové vzťahy

prírodoveda, hudobná výchova, výtvarná výchova, slovenský jazyk a literatúra

Poznámka: Rozširujúce učivo sa prekrýva s prierezovými témami a medzipredmetovými vzťahmi.

Námety a odporúčania

V úvode hodiny si pripomenieme, ako vyzerá mapa Slovenska. Spoločne si na mape ukážeme, kde leží naša obec. Identifikujeme, aká farba má prevahu na mieste, kde leží naša obec. Nezabúdame súčasne používať PMMD aj nástennú mapu.

Úloha 1

Žiaci si prezrú mapu. Zopakujú si, ktoré farby na mape poznajú a čo predstavujú. Žiaci môžu pozorovať, koľko hnedej farby (pohorí) je na Slovensku. Môžeme použiť PMMD.

Úloha 2

Žiaci nadväzujú na to, čo už vedia a čo sa dozvedeli z textu.

Úloha 3

Žiaci čítajú názvy pohorí z mapy.

Úloha 4

Žiaci zdôvodňujú, prečo je dôležité navštevovať pohoria. Rozprávajú, čo tam môžu vidieť. Môžeme spomenúť lesy, živočíchy. Pri práci využijeme PMMD.

Úloha 5

Žiaci rozprávajú o tom, aké pohoria poznajú a ktoré z nich už navštívili.

Vieš, že...?

Pomenujeme si spoločne najvyšší vrch Slovenska – Gerlachovský štít, žiaci môžu hľadať informácie na internete.

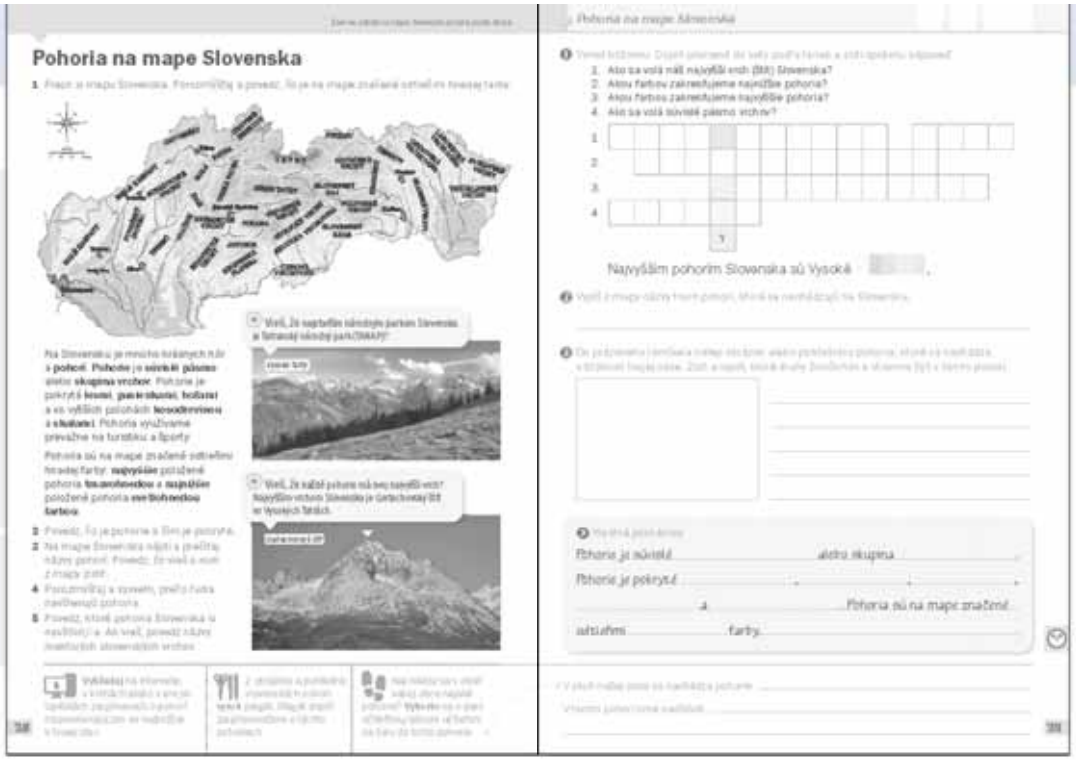

Vyhľadaj: V dostupných médiách, resp. v knihách alebo encyklopédiách vyhľadávame fakty a zaujímavosti o tom pohorí, ktoré sa nachádza najbližšie k našej obci. Ak je to možné, využívame aj osobné skúsenosti (deťí alebo vlastné).

Pomôcky: PC, internetové pripojenie, tlačiareň (USB kľúč alebo iné médium), encyklopédie, knihy.

Vyrob: Vyrábame plagát o slovenských pohoriach, pričom využívame obrázky, vlastné fotografie, pohľadnice týkajúce sa týchto pohorí. Je vhodné doplniť ho zaujímavosťami o pohoriach (využitie predchádzajúcej úlohy). Dôležité je zamerať sa na širšiu škálu našich pohorí, nie iba na tie najznámejšie (ukážka výrobku je súčasťou PMMD).

Pomôcky: papier na plagát, PC, internetové pripojenie, tlačiareň (USB kľúč alebo iné médium), fotografie, pohľadnice, nožnice, lepidlo, farby, ceruzky, pero.

Vychádzka: Ak je to možné, vychádzku zameriame na túru v najbližšom pohorí. Trasu s deťmi plánujeme vopred prostredníctvom turistickej mapy. Dôležité je zabezpečiť vhodnú obuv, oblečenie, jedlo, pitie, lekárničku, turistickú mapu, kompas, prip. GPS.

Strana na písomné vypracovanie úloh

1 Riešenie: Žiaci dopĺňajú jednotlivé časti tajničky. Výsledok tajničky napíšu do vety. Písmená usporiadajú podľa tanieb.

Tajnička: 1. GERLACHOVSKÝ ŠTÍT
2. SVETLOHNEDOU
3. TMAVOHNEDOU
4. POHORIE

Správna odpoveď: Najvyšším pohorím Slovenska sú Vysoké TATRY.

2 Riešenie: Žiak vypíše z učebnice, z mapy alebo z atlasu názvy troch ľubovoľných pohorí Slovenska, napr. *Malé Karpaty, Slovenské rudohorie, Kremnické vrchy.*

3 Riešenie: Do prázdneho rámika žiak nalepí obrázok alebo pohľadnicu najbližšieho pohoria. Zistí a napíše druhy živočíchov a stromov nachádzajúcich sa v danom pohorí.

Vlastné poznámky

(metodická pomoc pre žiakov ponúka PMMD):

Žiaci dopĺňajú správne nápovedné slová do textu. Pri dopĺňaní si môžu pomôcť textom v učebnici.

Pohorie je súvislé pásmo alebo skupina ***stromov****. Pohorie je pokryté* ***lesmi, pasienkami, hoľami, kosodrevinou a skalami****. Pohoria sú na mape značené odtieňmi hnedej farby.*

Námety na aktivity a hry

1. Abeceda pohorí

Pomôcky: lístočky so začiatočnými písmenami pohorí, mapa v učebnici na s. 38, vrecúško, čistý papier, pero.

Pri aktivite budeme pracovať s mapou pohorí v učebnici na s. 38. Učiteľ si do vrecúška pripraví lístočky so začiatočnými písmenami pohorí, ktoré sú uvedené na mape. Žiaci si postupne losujú jednotlivé lístočky a snažia sa na mape nájsť pohorie začínajúce na vylosované písmeno. Jednotlivé pohoria si potom spoločne ukážu na mape a zapíšu na papier. Na záver môžu žiaci zapísať názvy v abecednom poradí.

Jar a premeny Jurkovej a Katkinej obce

Pracovný list na s. 10

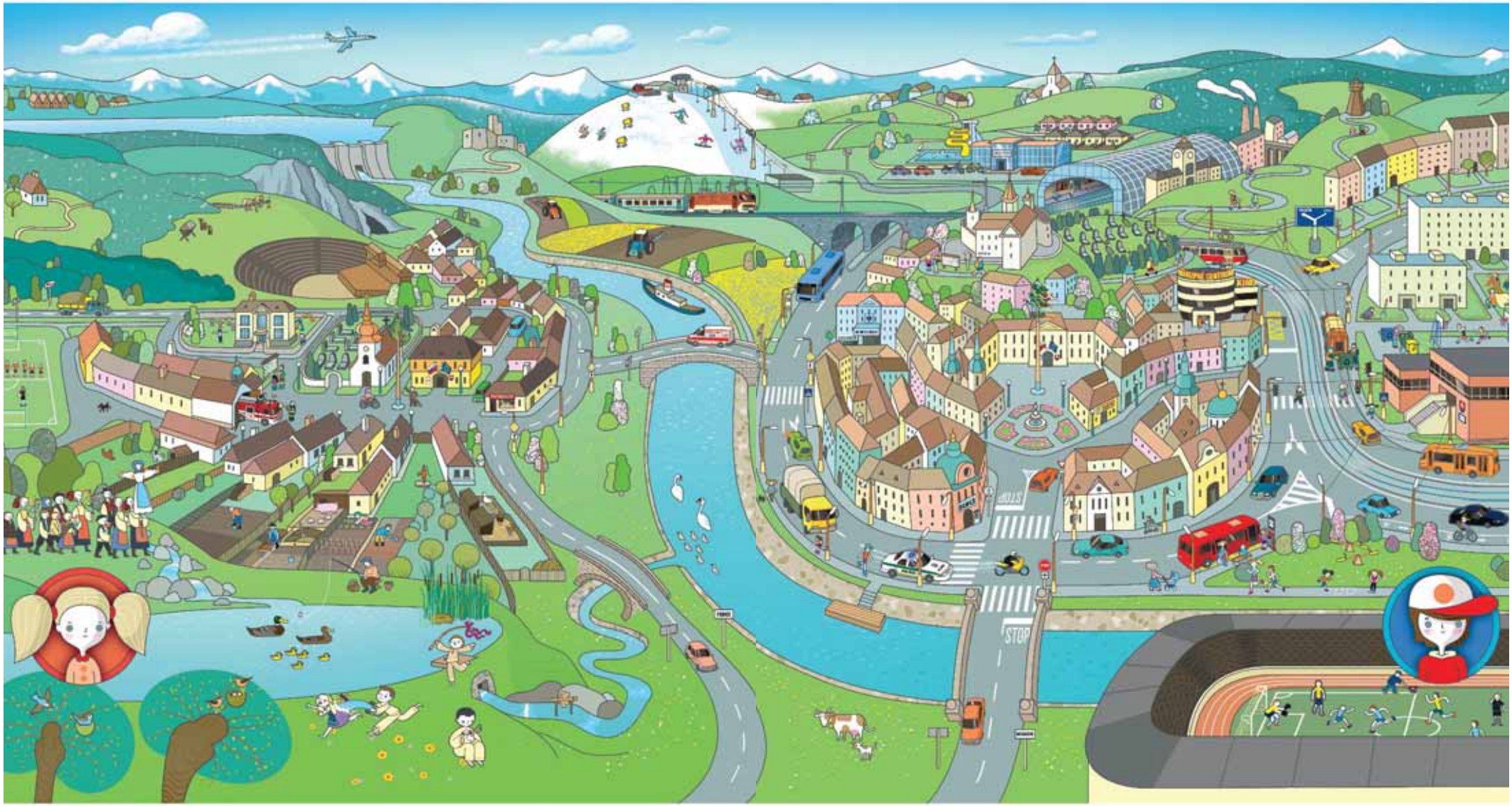

1 Povedz, ktoré ročné obdobie je znázornené na obrázku.
2 Porozprávaj, aké býva počasie v tomto ročnom období.
3 Opíš, ako vyzerá príroda na obrázku. Zisti a porozprávaj, ako sa v tomto ročnom období mení dĺžka dňa a noci. Pomôž si internetom alebo encyklopédiou.
4 Vymenuj živočíchy, ktoré sú znázornené na obrázku. Porozprávaj, čo o nich vieš.
5 Porozprávaj o iných živočíchoch, ktoré poznáš. Povedz, čo je pre ne na jar typické.
6 Všimni si a povedz, ako sú ľudia na obrázku oblečení. Čo si obliekaš v tomto ročnom období ty?
7 Prezri si obrázok a porozprávaj, ktoré jarné práce vykonávajú ľudia na obrázku?
8 Porozprávaj o tom, ako sa na jar staráš o okolie svojho bydliska a školy.
9 Poznáš nejaké zvyky a tradície, ktoré sa viažu k tomuto ročnému obdobiu?
10 Porozprávaj o tom, ako v tvojej obci vyzerá príroda na jar (jarná príroda).

Pohoria na mape Slovenska

1 Prezri si mapu Slovenska. Porozmýšľaj a povedz, čo je na mape značené odtieňmi hnedej farby.

Na Slovensku je mnoho krásnych hôr a **pohorí**. **Pohorie** je **súvislé pásmo** alebo **skupina vrchov**. Pohorie je pokryté **lesmi**, **pasienkami**, **hoľami** a vo vyšších polohách **kosodrevinou** a **skalami**. Pohoria využívame prevažne na turistiku a športy.

Pohoria sú na mape značené odtieňmi hnedej farby: **najvyššie** položené pohoria **tmavohnedou** a **najnižšie** položené pohoria **svetlohnedou farbou.**

Vieš, že najstarším národným parkom Slovenska je Tatranský národný park (TANAP)?

Vysoké Tatry

Vieš, že každé pohorie má svoj najvyšší vrch? Najvyšším vrchom Slovenska je Gerlachovský štít vo Vysokých Tatrách.

Gerlachovský štít

2 Povedz, čo je pohorie a čím je pokryté.

3 Na mape Slovenska nájdi a prečítaj názvy niekoľkých pohorí. Povedz, čo vieš o nich z mapy zistiť.

4 Porozmýšľaj a vysvetli, prečo ľudia navštevujú pohoria.

5 Povedz, ktoré pohoria Slovenska si navštívil/-a. Ak vieš, povedz názvy niektorých slovenských vrchov.

Vyhľadaj na internete, v knihách alebo v encyklopédiách zaujímavosti o pohorí rozprestierajúcom sa najbližšie k tvojej obci.

Z obrázkov a pohľadníc slovenských pohorí **vyrob** plagát. Plagát dopíš zaujímavosťami o týchto pohoriach.

Nachádza sa v okolí vašej obce nejaké pohorie? **Vyberte** sa s pani učiteľkou/pánom učiteľom na túru do tohto pohoria.

1 Vyrieš krížovku. Doplň písmená do vety podľa farieb a zisti správnu odpoveď.

1. Ako sa volá náš najvyšší vrch (štít) Slovenska?
2. Akou farbou zakresľujeme najnižšie pohoria?
3. Akou farbou zakresľujeme najvyššie pohoria?
4. Ako sa volá súvislé pásmo vrchov?

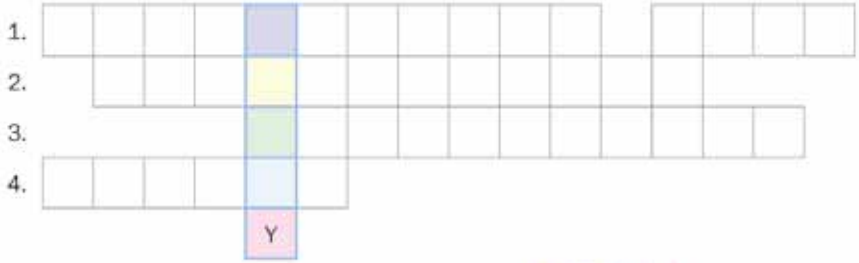

Najvyšším pohorím Slovenska sú Vysoké _____.

2 Vypíš z mapy názvy dvoch pohorí, ktoré sa nachádzajú na Slovensku.

_____

3 Do prázdneho rámčeka nalep obrázok alebo pohľadnicu pohoria, ktoré sa nachádza v blízkosti tvojej obce. Zisti a vypíš, ktoré druhy živočíchov a stromov žijú v tomto pohorí.

_____

_____

_____

_____

_____

Vlastné poznámky

Pohorie je súvislé _____ alebo skupina _____.

Pohorie je pokryté _____, _____, _____,

_____ a _____. Pohoria sú na mape značené

odtieňmi _____ farby. _____

V okolí našej obce sa nachádza pohorie: _____

V tomto pohorí sme navštívili: _____

_____

Aktivita

Postup

1. Vyber si lístok s názvom pohoria.
2. Doplň správne písmeno.
3. Príď k tabuli a nalep lístok s názvom pohoria na správne miesto na mape.

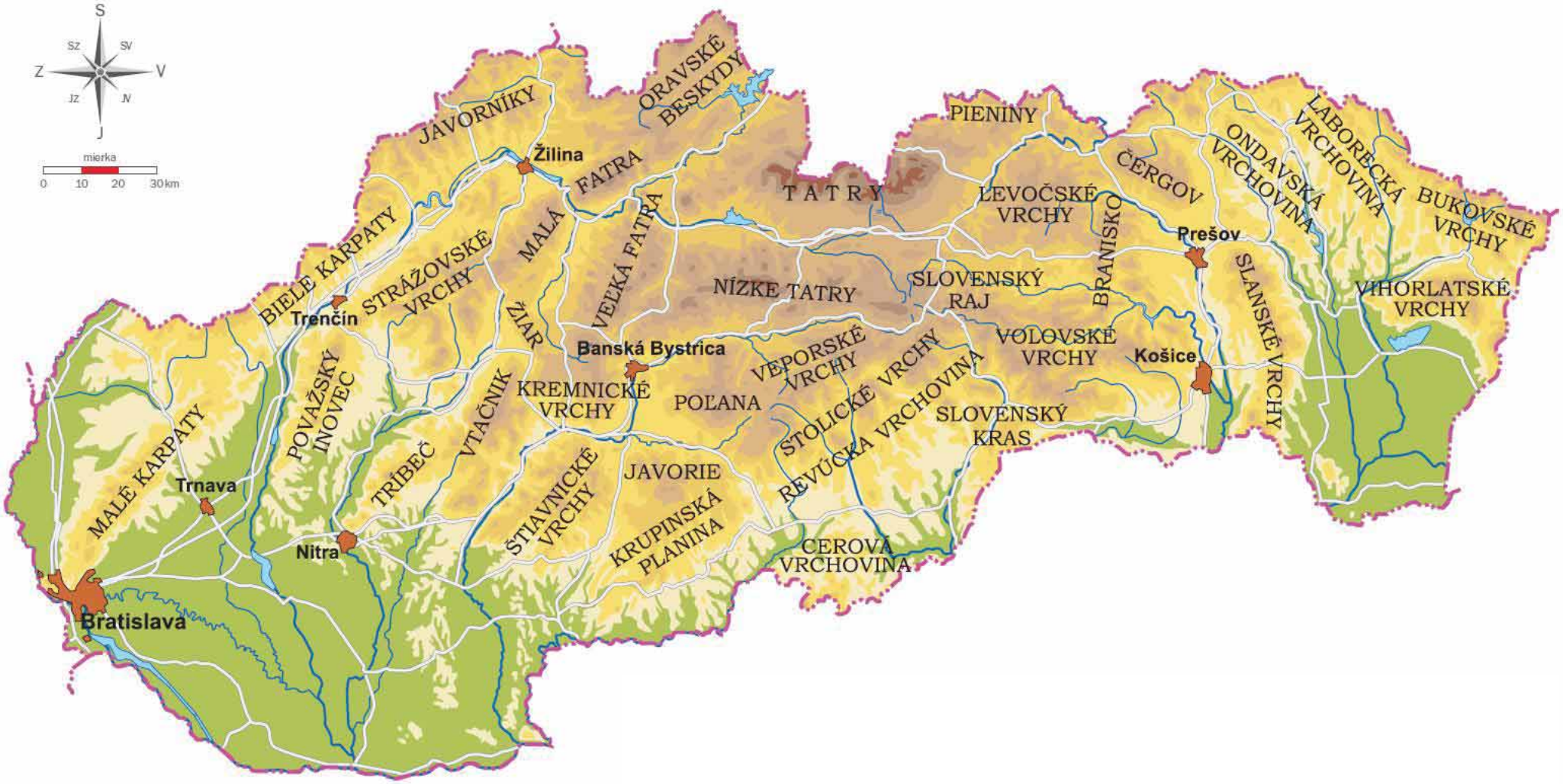
S
SZ
SV
Z
V
JZ
JV
J
mierka
0 10 20 30 km
JAVORNÍKY
ORAVSKÉ BESKYDY
Žilina
MALÁ FATRA
VEĽKÁ FATRA
TATRY
PIENINY
ČERGOV
ONDAVSKÁ VRCHOVINA
LABOREC KÁ VRCHOVINA
BUKOVSKÉ VRCHY
LEVOČSKÉ VRCHY
BRANISKO
Prešov
SLANSKÉ VRCHY
VIHORLATSKÉ VRCHY
BIELE KARPATY
STRÁŽOVSKÉ VRCHY
Trenčín
ŽIAR
NÍZKE TATRY
SLOVENSKÝ RAJ
VOLOVSKÉ VRCHY
Košice
Banská Bystrica
VEPORSKÉ VRCHY
STOLICKÉ VRCHY
REVÚCKA VRCHOVINA
SLOVENSKÝ KRAS
POVAŽSKÝ INOVEC
VTÁČNIK
KREMNICKÉ VRCHY
POĽANA
MALÉ KARPATY
Trnava
TRIBEČ
JAVORIE
ŠTIAVNICKÉ VRCHY
KRUPINSKÁ PLANINA
CEROVÁ VRCHOVINA
Nitra
Bratislava

Ukážka z MMD

Ukážky pracovnej učebnice
Vlastiveda pre štvrtákov

Mapa Slovenska

Kľúčové slová:
mapa,
farby na mape,
svetové strany na mape,
povrch krajiny,
druhy máp

1 Pozoruj mapu. Povedz, ktoré farby sú na nej použité.

V treťom ročníku sme sa naučili, že **mapa** je zmenšený obraz krajiny.

Pomocou farieb **na mape** znázorňujeme **povrch krajiny**. **Odtieňmi zelenej farby** znázorňujeme nížiny. **Odtieňmi hnedej farby** znázorňujeme pohoria. **Modrou farbou** znázorňujeme rieky, potoky a vodné plochy. **Obce** znázorňujeme **červeným krúžkom** alebo plôškou. **Hranice štátu** bývajú na mape znázornené **červenou prerušovanou čiarou**.

Aby sme sa mohli správne orientovať na mape, potrebujeme na nej vedieť určiť **svetové strany**. **Sever** je na hornom okraji mapy. Od neho si vieme odvodiť ďalšie svetové strany. Súčasťou niektorých máp je **smerová ružica**.

Pomocou máp sa orientujeme v krajine. Pomáhajú nám dostať sa do cieľa našej cesty. V súčasnosti používame **mapy v papierovej podobe** a **digitálne mapy**.

2 Do prázdnych krúžkov doplň správne písmená podľa toho, čo je znázornené na fotografiách.

- ( ) pohorie
- ( ) nížina
- ( ) papierová mapa
- ( ) digitálna mapa

3 Pozoruj mapu Slovenska. Povedz, ktorá farba je na nej najviac zastúpená. Vysvetli, prečo je to tak.

4 Ukáž na mape Slovenska jednu nížinu a jedno vysoké pohorie. Povedz, ktorými farbami sú na mape znázornené.

5 Ukáž na mape Slovenska sever. Povedz, ktorá časť mapy smeruje na juh, na východ a na západ.

Kvíz

Sever je na mape
- **A** na dolnom okraji mapy.
- **B** na hornom okraji mapy.
- **C** na pravom okraji mapy.
- **D** na ľavom okraji mapy.

6 Vyfarbi podľa pokynov políčka na mape, ktoré predstavujú cestu. Skratky predstavujú svetové strany. Napíš, v ktorom meste je cieľ cesty.

1. S, S, S,
2. V, V, V
3. V, V, V,
4. S, S, V,
5. V, V, V,
6. V, J, V,
7. V, V, V.

7 Vyznač na výseku mapy cestu z Trnavy do Vrbového. Zahraj sa, že si hlas v navigácii a slovne opíš časť cesty.

8 Ukáž na mape Slovenska svoju obec alebo miesto, kde sa nachádza. Povedz, na ktorú svetovú stranu od nej je nížina.

9 Ukáž na mape Slovenska pohorie, ktoré je najbližšie k tvojej obci. Povedz, na ktorú svetovú stranu od tvojej obce sa nachádza.

10 Povedz, kedy je pri cestovaní výhodná digitálna mapa (navigácia). Kedy je výhodné mať papierovú mapu?

11 Zahrajte sa hru *Kubo velí*. V triede si určite stranu, ktorá bude predstavovať sever. Kubo bude veliť spolužiakom, napríklad: *Päť slimačích krokov na západ*.

Už viem... ... povedať svojimi slovami, čo je mapa ... určiť svetové strany na mape ... opísať povrch krajiny pomocou farieb na mape

Ľudovít Štúr a spisovný jazyk

Kľúčové slová: Ľudovít Štúr, spisovný jazyk
Pomocné slová: stredoslovenské nárečie, Matica slovenská, Zvolen

1 Prečítaj text. Podčiarkni v ňom dôležité informácie. Porovnaj ich s kľúčovými a pomocnými slovami.

Územie Slovenska patrilo skoro tisíc rokov do Uhorska. Slováci tu žili a hovorili medzi sebou **rôznymi slovenskými nárečiami.** V školách a v úradoch však **museli používať maďarský jazyk.** Mnohým Slovákom sa to nepáčilo. Preto sa rozhodli vytvoriť **jednotný jazyk** všetkých Slovákov. Nazvali ho **spisovnou slovenčinou.**

Prvý spisovný jazyk vznikol zo západoslovenského nárečia. Nie všetci mu však rozumeli.

Významnú prácu urobil **Ľudovít Štúr**. Ten sa rozhodol, že spisovný jazyk **zostaví zo stredoslovenského nárečia**. Túto podobu slovenčiny, s neskoršími zmenami, tvorí základ **spisovnej slovenčiny** dodnes. Osvojili si ju aj ľudia hovoriaci západoslovenským aj východoslovenským nárečím.

Okrem Ľudovíta Štúra má na rozvoji slovenského jazyka významnú zásluhu aj **Matica slovenská.** Všetci jej členovia sa snažili a snažia, aby sme boli **na slovenčinu hrdí.**

- Osídlenie Slovanmi
- Začiatok Rodbenerovskej rše. Proboc Konštantína a Metoda na Veľkú Moravu. Panovanie kráľa Svätopluka
- Vznik Uherska
- Vpád Tatarov do Uhorska
- Vpád Turkov do Uhorska
- Vláda Márie Terézie
- **Pôsobenie Ľudovíta Štúra**
- **1. svetová vojna. Vznik Československa. M. R. Štefánik, T. G. Masaryk**
- **2. svetová vojna. Vznik Slovenskej republiky**

2 Do prázdnych krúžkov doplň správne písmená podľa toho, čo je znázornené na obrázkoch a fotografiách.

A

B

C

- Ľudovít Štúr
- zámocká hradba Devín
- budova Matice slovenskej v Martine

3 V tabuľke čítaj slová v smere šípky. Napíš ich na čiarky. Podčiarkni vlastné mená. Povedz, čím sú významné.

S	P	U	O	C	A
I	E	O	I	S	
S	K	V	T	L	
O	Y	I	A	O	
V	Z	T	M	V	A
N	A	Š	R	E	K
Y	J	T	Ú	N	S

5 Diskutujte o tom, prečo je dôležité ovládať spisovný jazyk.

6 Prečítaj ukážku štúrovskej slovenčiny. Vyhľadaj a podčiarni slová, ktoré sa nemenenú používajú dodnes.

Reč je nje síť tatje ako článkovituo vidatja hlasom pocitou a predstaveń najozličnejšich. Tjeto zvuky sú slová ktorej grammatika v ich skladě a počjatočnej sečitosti, na to v pejemenčivosti a na entatok v ich spojitosti powažovat musí.... Vedla tohoto sa i naša grammatika na tri hlavnje djeli rozpadne, z ktorich v prvom o skladě a pocvodnej sečitosti slov, v druhom o ich pejemenčivosti a v treťom o ich spojuvań rozprávať budeme.

Ľ. Štúr: Nauka reči slovenskej (úryvok)

4 Pracuj s Pravidlami slovenského pravopisu. Vyfarbi krúžky s písmenami pri spisovných slovách. Vyfarbené písmená čítaj a vytvor z nich slovo. Pokúsa sa vysvetliť jeho význam. Povedz, ktoré nárečové slová z úlohy pochádzajú.

zemiak	N
duchna	A
veter	V
pieseň	Á
kalap	K
valal	U
vietor	R
klobúk	É
grule	S
anciláš	I
taška	Č
báčik	P
hafina	M
sčesce	L
chlieb	IE

Kvíz

Ľudovít Štúr vytvoril nový spisovný jazyk, ktorého základom bolo

- A stredoslovenské nárečie.
- B trnavské nárečie.
- C východoslovenské nárečie.
- D západoslovenské nárečie.

Na internete, v encyklopédii alebo v knihách vyhľadaj zaujímavé informácie o spolku Tatrín. Chýbajúce informácie doplň tak, aby tieto vety pravdivé.

Tatrín bol prvý celonárodný _____ Slovákov. Založil ho Ľudovít Štúr. Cieľom Tatrína bolo _____ a zveľaďovať vzdelanosť a kultúrny život na Slovensku. Jeho zasadania sa volali sedrice. Na _____ sedrici Tatrína, ktorá sa konala v Čachticiach, sa dohodli na zákonení spisovnej slovenčiny a jej pravopise.

Zaujímavosť

Študenti bratislavského lýceu pod vedením Ľudovíta Štúra zorganizovali výstup na hrad Devín. Tento výstup bol tajný. Na stretnutí si všetci zvolili prostredné slovanské mená. Napríklad Ľudovít Velislav Štúr.

7 Do prázdnych okienok napíš, čo si napadne pri vyslovení mena Ľudovít Štúr.

spisovateľ

Ľudovít Štúr

Vytvorte si skupiny a napíšte návrhy na zjednodušenie pravopisu v spisovnej slovenčine.

Príbeh: O Adele Ostrolúckej (autorský spracovanie)

Istý chlapec trávil často prázdniny v dedinke Budča pri meste Zvolen. Medzi touto dedinkou a Hronskou Breznicou sa nachádza obec Ostrá Lúka, ktorá ho veľmi lákala.

Vybrali sa tam raz s bratrancom. Cesta bola pomerne nebezpečná. No napokon prišli k tajomnej hrobke Ostrolúckych. Vtedy priletel Slovákovi, sadol si na chlapcovo plece a spieval.

Slováčik spieval pieseň čistej náklonnosti a dávnej lásky medzi mladou Adelou a pánom Ludovítom. Ich talenty na slovanské jazyky sa jednoduchо nemohli obísť. On bol slávny učiteľ, ona skvelá básnička.

Objaja zrazu. Slováčik dospieval smutnú pieseň o odlete. Hrobka tam však stojí i dnes.

Už viem...

Tatry

1 Na mape Slovenska ukáž svoju obec. Nájdi pohorie Tatry. Urči, na ktorú svetovú stranu od tvojej obce sa nachádza.

2 Vyber si obec v Tatrách a pomocou grafickej mierky odmeraj vzdialenosť do tvojej obce.

Tatry sú naším najvyšším pohorím. Rozprestierajú sa na severe Slovenska. Tatry sa delia na **Západné** a **Východné Tatry**. **Východné Tatry** sa delia na **Vysoké Tatry** a **Belianske Tatry**. Najvyšší vrch Slovenska, **Gerlachovský štít**, sa nachádza vo Vysokých Tatrách. Známymi vrchmi Tatier sú i **Lomnický štít** a **Kriváň**. V Tatrách sa nachádzajú **horské jazerá – plesá**. Najväčšími plesami sú **Štrbské pleso**, **Popradské pleso** a **Veľké Hincovo pleso**. V pohorí pramenia rôzne potoky a rieky, napr. **Biely Váh**. Je to jeden z dvoch prameňov rieky **Váh**. **Belianska jaskyňa** je častým cieľom návštevníkov Tatier. Tatry sú známe svojou výnimočnou prírodou. V roku 1949 na území Tatier vznikol **Tatranský národný park – TANAP**. Je najstarším národným parkom Slovenska.

Kľúčové slová:
pohorie Tatry, rieka Váh, TANAP, pomoc z regiónu, pútnické ubytovania Slovenska

Pomocná slovná:
Západné a Východné Tatry, Biely Váh, Belianska jaskyňa

Slovník
pleso – jazero ľadovcového pôvodu
observatórium – stanica, v ktorej sa robia astronomické a meteorologické pozorovania a merania

3 Do prázdnych kružníc doplň správne písmená podľa toho, čo je znázornené na fotografiách.

- Observatórium na Lomnickom štíte
- Gerlachovský štít
- Belianska jaskyňa
- Štrbské pleso

4 Na mape Slovenska ukáž pohorie Tatry. Tatry sa rozprestierajú okrem Slovenska aj na území susedného štátu. Nájdi na mape jeho názov.

5 Vytiahni názvy vrchov, ktoré sa nachádzajú v Tatrách. Napíš ich na nadok. Šípky ukáž na mape a prečítaj číslo označujúce ich výšku.

Legenda:

	A	B	C	D
	TRÁ	KRI	CHOV	GER
	BYS	SKÝ	VÁŇ	VO
	LA	RY	SY	ŠTÍT

A A B C B C

D A C B D

Kvíz
Tatry sa delia na
A Západné a Východné.
B Belianske, Západné a Nízke.
C Západné a Belianske.
D Juhné a Severné.

6 Tatry sú dôležité pre cestovný ruch. Môžeme v nich stretnúť veľa domácich i zahraničných turistov. Povedz, čo podľa teba lákа turistov do Tatier v lete a čo v zime. Zdôvodni.

7 Uvažuj a povedz, prečo nemožno vidieť kamzíky v blízkosti obcí.

8 Na internete, v encyklopédii alebo v knihách vyhľadaj zaujímavé informácie o Tatranskom národnom parku (TANAP). Chybiaceé informácie doplň tak, aby boli vety pravdivé.

TANAP je _____ národným parkom Slovenska. Typickými tatranskými rastlinami sú _____.

9 Zo zrkadlových názvov vytvor správne názvy miest a napíš ich k erbom. Priraď informáciu v rámčeku k správnemu erbu.

otseM
ňékosyV yrtaT

raidŽ

Je to mesto, ktoré tvorí 15 tatranských obcí. Jeho názov však na mape nenájdeš.

Zaujímavosť z regiónu
Tatranská zubačka zabezpečuje dopravu vo Vysokých Tatrách. Premáva medzi stanicami Štrba a Štrbské Pleso. Turistami je veľmi obľúbená.

10 **Pozvanie na výlet**
Spoj informácie v rámčekoch so správnymi ilustráciami na kresbenej mape.

_____
je jedinou verejnosti sprístupnenou jaskyňou v Tatrách. Je jednou z prvých jaskýň v Európe, kam bolo zavedené elektrické svetlo.

Skokanský areál na Štrbskom plese začali budovať v roku 1966. Zatiaľ poslednú súťaž na Veľkom mostíku mohli návštevníci vidieť v roku 1999.

Jazda visutou lanovkou zo stanice Skalnaté Pleso na Lomnický štít trvá 8 a pol minúty. Počas tejto jazdy lanovka prekoná 855 metrové prevýšenie.

Observatórium Skalnaté pleso je jedným z dvoch observatórií na území Tatier. Bolo založené v roku 1943. Leží pri Skalnatom plese vo výške 1783 metrov nad morom.

11 Vyrob pohľadnicu s námetom Tatier, ktorú môžeš poslať spolužiakom.

12 **Povesť z regiónu: Povesť o rieke Dunajec** (autorský spracovanie)

Ten, čo vládol Severnému moru, bol veľmi smutný a osamelý. More bolo studené a chladné... V očiach sa mu prisnil sen o krásnej víl, rovnako smutnej a osamelej.

Vybral sa toda do tatranskej divočiny, kde krásnová žila. Tak ako jeho osamelosť uverila aj jeho túžbu. Že sa do Tatier bude môcť vrátiť. Vybrala sa s ním k Severnému moru.

Lenže z krásnovsha chladu a slanej vody sa už nikdy nedostala.

Nešťastné Dunajec, jej dávny otec vytvorí nečnu cestu z mora do Tatier. Cez túto cestu si krásnová vil zatúžia do Tatier, kedykoľvek sa jej zachceli.

Už viem... ... vyhľadať na mape pohoria Tatry ... zbierať o rieke pohoria Tatry

Ukážka z MMD

KĽÚČOVÉ SLOVÁ

VÁH

TATRY

TANAP

Koniec

OBSERVATÓRIUM SKALNATÉ PLESO

Prvé slovenské observatórium sa nachádza na Skalnatom plese. V roku 1943 bolo vykonané prvé astronomické pozorovanie Slnka.

Ďalej

VÝSEK Y Z MAPY

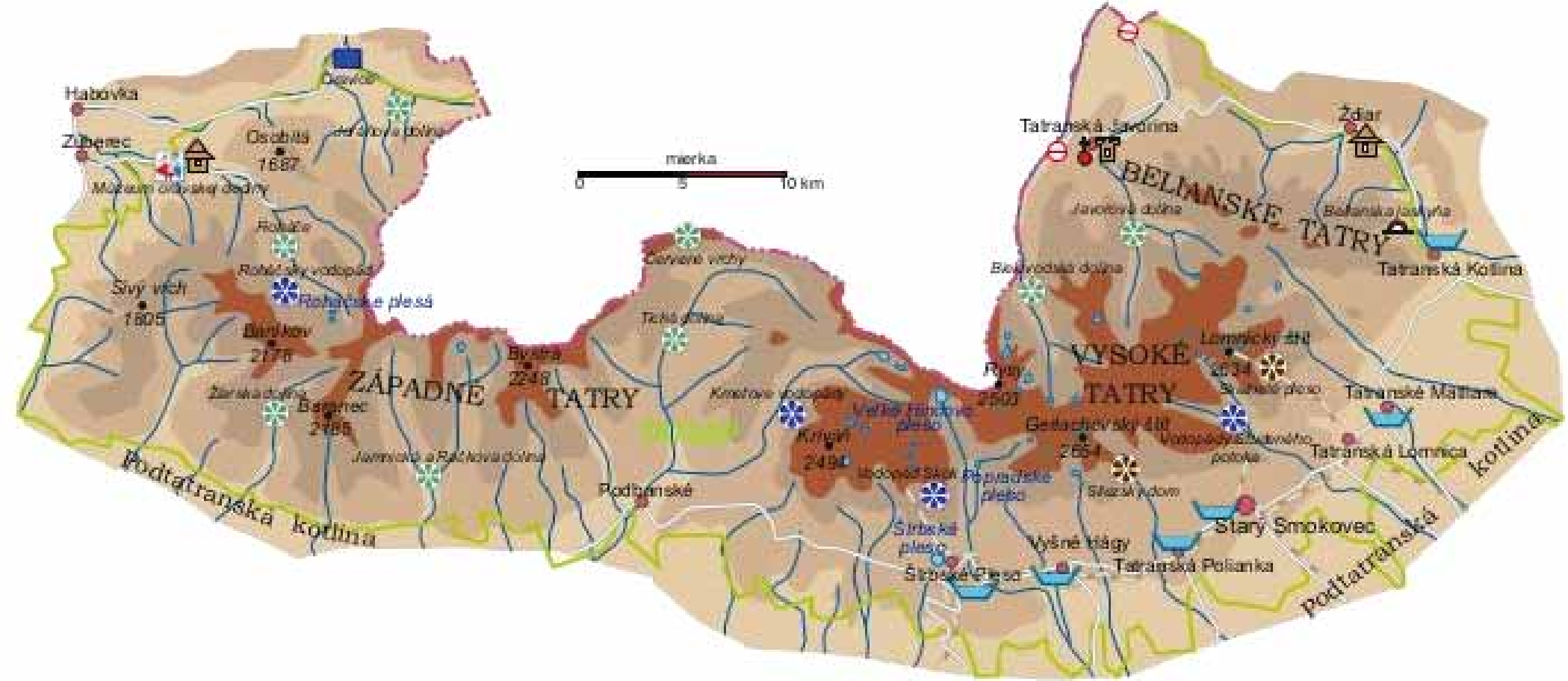

Hlavné menu

Ďakujem za pozornosť!